

maart

DUTCH BIRDING

1990

jaargang
nummer

12
1

dutch birding

redactieadres Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

redactie Arnoud van den Berg, Ruud van Dongen, Tom van der Have, André van Loon, Gerald Oreel (tevens redactiesecretaris 020-730710), Frank Rozendaal en Hans Schekerman; DB Actueel: Max Berlijn, Ruud van Dongen en Jaap Eerdmans

fotografische redactie René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Nederland (010-4508879)

productie André van Loon (coördinatie 020-869608) en René van Rossum (lay-out)

advertenties JanJaap Brinkman (015-569353/020-851616) en Jaap Eerdmans

redactiemedewerkers Eugène van der Burg, Gerald Driessens, Klaas Eigenhuis, Leo Heemskerk, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer, Hans van der Meulen en Peter de Rouw

abbonementen 1990: NLG 35 (Nederland) of BEF 650 (België); NLG 45 (overige landen binnen Europa) en NLG 50 (landen buiten Europa). Girorekening (Nederland) 41 48 343; girorekening (België) 000 1592468 19; bankrekening 54 93 32 065 van Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Rekeningen ten name van Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland.

Voor abonnementen, inlichtingen, en adreswijzigingen kan men zich richten tot: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland.

Dutch Birding is een kwartaaltijdschrift met nummers in maart, juni, september en december. Het publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in Nederland en België en elders in het Palearctisch gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifisch gebied.

Manuscripten behoren te worden uitgevoerd in machineschrift met een dubbele regelafstand en een ruime marge aan beide zijden. Een lijst met tarieven voor de betaling van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij de redactiesecretaris.

dutch birding association

adres Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

bestuur Paul Knolle (voorzitter), Enno Ebels (secretaris), Arnold Veen (penningmeester), Jan Jaap Brinkman (abbonementen-administrateur); overige bestuursleden: Arnoud van den Berg, Teus Luijendijk, Gerald Oreel, Frank Rozendaal en Kees Tiemstra

De DBA deelt de verantwoordelijkheid voor de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (p/a Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland)

telefoonlijnen *Nederland*: 06-320 321 28 (vogellijn; 50 cent per minuut); 01720-38100 (inspreeklijn); *België*: 03-4880194 (vogel- en inspreeklijn)

travel-reports service Dirk de Moes, Croeselaan 174, 3521 CH Utrecht, Nederland (030-960219)

© 1990 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

Do you have the courage to identify a Clamorous Reed Warbler?

ISRAEL and Middle East BIRD SONGS includes a large number of species never published on cassettes or discs before. Two cassettes and a booklet in English with digitally recorded songs and calls of 124 species of Middle East birds.

Sand Partridge, Black Francolin, Greater Sand Plover, Armenian Gull, five species of Sandgrouse, Hume's Tavny Owl, Ring-necked Parakeet, Little Swift, White-breasted Kingfisher, Pied Kingfisher, Little Green Bee-eater, Blue-cheeked Bee-eater, Dunn's, Bar-tailed Desert, Desert, Hoopoe, Bimaculated, Short-toed and Lesser Short-toed Lark, Richard's Pipit, Long-billed Pipit, Citrine Wagtail, Yellow-vented Bulbul, Rufous Bush Robin, White-throated Robin, Isabelline, Mourning, Hooded and White-crowned Black Wheatear, Graceful, Scrub, Clamorous Reed, Upcher's and Arabian Warbler, Brown Babbler, Rock Nuthatch, Orange-tufted Sunbird, Brown-necked and Fan-tailed Raven, Tristram's Grackle, Dead Sea Sparrow, Pale Rock Sparrow, Tristram's Serin, Crimson-winged Finch, Desert Finch, Trumpeter Finch, Sinai Rosefinch, House Bunting, Cinereous Bunting, Cretzschmar's Bunting and many other Middle East birds.

KRISTER MILD, Koppurvägen 23, S-175 72 JÄRFÄLLA, SWEDEN. Price: 200 Swedish kronor (SEK), or equivalent in other currencies, including postage, but only if payment is made from your local Post Office directly into Swedish Post Office Giro account number 463 93 22-9 / Krister Mild. Price is 230 SEK if payment is made in an international money order or by a cheque drawn on a bank. All cheques must be sent directly to Krister Mild (not to a Swedish bank to be forwarded to Krister Mild). Do not use personal cheques.

Het zomerkampeerseizoen gaat weer beginnen:

- Onze nieuwe, scherp geprijsde, kollektie lichtgewicht tenten (uit eigen atelier), slaapzakken, kleding, accessoires, bergschoenen, etc. ligt voor u klaar.
- De nieuwe catalogus is uit! Vraag hem even aan (070-3883700) of nog beter: kom naar ons toe.
- Uw tocht begint bij:
BEVER BOEK & KAART
klimgidsen, reisgidsen, fiets/
wandelkaarten, kanoboeken,
survivalboeken, tijdschriften;
3000 titels en ruim 10.000
kaarten.

- Onze deskundige adviezen en de koffie zijn gratis

BEVER ZWERFSPORT
ERDMAN SCHMIDT

Lichtgewicht kampeer-, berg-, watersport- en expeditieuitrusting

Den Haag
Bever Boek & Kaart id. 070-3885839
Rotterdam
Utrecht
Arnhem
Haarlem
Breda
Apeldoorn
Hilversum

2521 AB Calandplein 4
id. 070-3885839
Adm. de Ruyterweg 33
Balijelaan 12
Utrechtsestraat 5
Zijweg 63
Wilhelminastraat 22
Brinklaan 45
S Gravelandseweg 28

SWIFT, Objectief het verst.

SWIFT

Niet alleen professionals kiezen voor kijkers van Swift. Maar ook mensen die oog hebben voor kwaliteit tegen een scherpe prijs. Swift staat voor Amerikaans-Japanse toptechniek en een perfecte optiek. De bouw is zeer solide. Vandaar de unieke garantie. Vandaar ook aanbevolen door Vogelbescherming (de Cameo en Audubon). Dat zegt heel wat. Neem eens een kijkje. Dan ziet u 't meteen.

Importeur Benelux:
Technolyt BV Wormerveer Tel. 075-282204

DUTCH BIRDING

Driemaandelijks
tijdschrift voor elke
fervente vogelaar!

Schrijf voor informatie naar:
Dutch Birding, Postbus 75611,
1070 AP Amsterdam

DIE VOGELWELT

Ornithological Scientific Journal

Papers on population ecology, dispersion, biology of reproduction and feeding, faunistics, distribution, ringing and other items of field ornithology, bird preservation; also observation reports, ecological news, bookreviews, photos.

Highly qualified and recognized experts in their field make up our editorial board. German language articles summarized in English.

Indispensable for serious researchers and ecologists.

Six issues p.a. Subscr. DM 45,- plus postage. Students entitled to 20% rebate on proof of college enrolment.

Enquiries to:

Dunker & Humblot, Publishers
Post Box 410329, D-1000 Berlin 41

Subscribers to *Dutch Birding* can claim 25% off a *British Birds* subscription.

The monthly journal for every birdwatcher **British Birds**

*... full of variety ...
well illustrated ...
always readable ...*

**Why not
give 'BB'
a try?**

Ask for a free sample copy from
Mrs. Erika Sharrock, Fountains,
Park Lane, Blunham, Bedford.

NIEUW !

DUTCH BIRDING SERVICE

KIJK EN VERGELIJK !

DUTCH BIRDING in samenwerking met DANUBIA BELGIUM

ZEISS WEST 30 JAAR GARANTIE	NLG
10 x 40 BGAT (rubber) + speciale tas	1845
7 x 42 BGAT (rubber)	1595
8 x 56 BGAT (rubber)	1975
15 x 60 BGAT (rubber) compleet	2995
10 x 25 B + speciale tas	785
8 x 20 B	725
OPTOLYTH 30 JAAR GARANTIE	
Alpin 10 x 40 (rubber) + speciaal etui	755
Alpin 10 x 50 (rubber) + etui	825
Alpin 12 x 50 (rubber) + etui	895
Alpin 8 x 40 (rubber) + speciale tas	745
Touring 10 x 40 BGA (rubber) + speciale tas	1345
Touring 7 x 42 BGA (rubber) + speciale tas	1325
Royal 9 x 63 (rubber)	1495
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 20 x WA lens	1575
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 30 x lens	1545
40 x lens voor TBS 80	175
KOWA 3 JAAR GARANTIE	
TSN-1 (45°) + 20-60 x zoomlens	1495
TSN-1 (45°) + 20 x WA lens	1385
TSN-2 (recht) + 20-60 x zoomlens	1365
TSN-2 (recht) + 20 x WA lens	1225
TSN-3 (45°) + 20-60 x zoomlens	2575
TSN-3 (45°) + 20 x WA lens	2395
lens 20-60 x zoom TSN	510
lens 20 x WA TSN	365
lens 40 x TSN	325
fotoadapter TSN	365
tussenring camera (merk camera vermelden!)	60
SKUA-etui voor TSN (hoeft er nooit meer af!)	170
OPTICRON 5 jaar garantie (Japans)	
10 x 40 ZWCF (rubber) WA	355
10 x 50 ZWCF (rubber) WA	365
8 x 42 ZCF Dioptron WA	595
10 x 42 ZCF Dioptron WA	595
10 x 50 ZCF Dioptron WA	625
Telescoop (45° , 60 mm) + 20-60 x zoomlens	1045
JAPANSE / RUSSISCHE VERREKIJERS	
8 x 30 Tentu USSR + etui	110
20 x 70 ZCF + etui	625
7-15 x 35 ZCF zoom + kompas	335
8 x 21 mini (rubber) + kompas	315
STATIEVEN	
Slik SL 67	495
Slik M 88	350
Slik SEC 16 (met pistoolgreep, 2800 gram)	415
Autoraamstatief	135

Prijzen miv. BTW en porto

Wijzigingen voorbehouden

Firma de Putter en Dutch Birding schenken bij aankoop van meer dan HFL 1000,-
1 gratis jaaronnemenent (1991) op het tijdschrift Dutch Birding, deze aanbieding is geldig tot 31 december 1990.

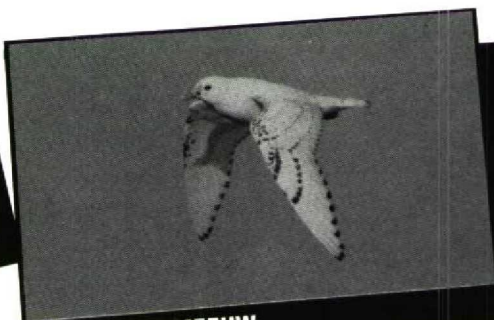
Bovenstaande artikelen kunnen besteld worden door het vereiste bedrag over te maken op giro 4148343 tnv Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland, ovv het/de gewenste artikel(en). De bestelling wordt binnen drie weken goed verpakt per post thuisbezorgd.

ROODSTUITWALUW

WOESTIJNTAPIJT

IVOORMEEUW

FOTO'S TE KOOP

BESTELLEN
ALLEEN SCHRIFTELIJK BIJ
RENÉ VAN ROSSUM
VLIERSTRAAT 16
2225 SM KATWIJK AAN ZEE

PRIJZEN
FORMAAT 10 X 15 CM *f* 5,-
GROTER FORMAAT TEGEN MEERPRIJS
DIA-DUPPLICATEN *f* 7,50
BIJ GROTE AFNAME *KORTING*

architectura+natura international booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-23 61 86 - Holland

- The birds of South America
(deel 1 van 4 delen)
Robert S. Ridgely c.s. f 168,75
- A guide to the birds of Panama
(herziene druk, nu met Costa
Rica, Nicaragua en Honduras)
Robert S. Ridgely c.s. f 98,65
- Quelea quelea, Africa's bird pest
Richard L. Bruggers c.s. f 164,40

AANBIEDING

Kowa TSN-1 45' + 20-60x zoom, *f* 1295,-
Kowa TSN-3 45' + 20-60x zoom, *f* 1995,-
Kowa TS 601 45' + 20-60x zoom, *f* 825,-

Nieuw van Kowa!!!

Lupinus 8x42 BGA Rubber met tas, *f* 695,-
Lupinus 10x42 BGA Rubber met tas, *f* 795,-

Optolyth

Toering 10x40 BGA Rubber met tas, *f* 1175,-
Toering 7x42 BGA Rubber met tas, *f* 1195,-

Prijzen incl. BTW

Balkankwikstaart bij Delfzijl in mei 1988

Leo J R Boon

Op 10 mei 1988 waren Leo Boon, Paul Gnodde en Henk van der Jeugd 's ochtends aan het vogelen langs de zeedijk ter hoogte van de chemische fabriek op het industrieterrein ten zuidoosten van Delfzijl, Groningen. Hier bevonden zich c 300 Gele Kwikstaarten *Motacilla flava* (50% *M f flava* en 50% Noordse Kwikstaarten *M f thunbergi*). Na het fotograferen van enige Noordse Kwikstaarten viel mijn oog op een mannetje Gele Kwikstaart met een geheel diepzwarte kop. De vogel zat slechts op enkele meters afstand en liet zich tweemaal fotograferen. Toen vloog hij op en verdween achter de dijk tussen de vele Gele Kwikstaarten. Er werd geen geluid gehoord. Enige tijd later, na bestudering van de dia's, kwam ik tot de conclusie dat het geen donkere Noordse Kwikstaart was geweest, zoals ik aanvankelijk meende, maar een Balkankwikstaart *M f feldegg*. De beschrijving is gebaseerd op de twee dia's.

beschrijving

KOP Voorhoofd, kruin en achterhoofd tot aan mantel diepzwart, geen contrast met diepzwarte teugel en oorstreek. Geen wenkbrauwstreep of pre- en postoculaire strepen of vlekken.

ONDERDELEN Kin vuil wit-gelig. Keel en onderdelen diepgeel (met inbegrip van onderstaartdekveren); geen aanzet van borstband.

BOVENDELEN Mantel en schouder olijfgroen met zwartachtige waas.

VLEUGEL Bruinzwart, tertials met brede witachtige buitenrand; grote en middelste dekveren met smalle witgelige buitenrand en toppen, twee vrij brede vleugelstrepen vormend.

STAART Zwartachtig, met witte buitenste penen.

NAAKTE DELEN Oog zwart. Snavel zwart-achtig, zwart aan punt. Poot bruinzwart.

determinatie

Op grond van de geheel diepzwarte kopkap, inclusief het achterhoofd, mag de mogelijkheid van verwarring met een zwartkoppig mannetje Noordse Kwikstaart redelijkerwijs worden uitgesloten. Dit geldt eveneens, zij het in mindere mate, voor het volledig ontbreken van een borstband en de aanwezigheid van een zwartachtige waas op de olijfgroene bovendelen. De determinatie wordt verder ondersteund door de zwartachtige kleur van vleugels, staart en naakte delen. De afwezigheid van een

1 Balkankwikstaart *Motacilla flava feldegg*, mannetje, Delfzijl, Groningen, 10 mei 1988 (Leo J R Boon)

Balkankwikstaart bij Delfzijl in mei 1988

wenkbrauwstreep of pre- en postoculaire strepen of vlekken sluit de mogelijkheid van een hybride tussen Balkankwikstaart en Gele Kwikstaart uit (cf van den Berg & Oreel 1985, Svensson 1988ab).

verspreiding en voorkomen

De Balkankwikstaart broedt van Zuidoost-Europa, via Turkije, Irak en Iran, tot Afghanistan. Sinds 1969 broedt hij ook jaarlijks in het gebied bij de Neusiedlersee in Oostenrijk. De ondersoort breidt zich uit, waarbij hybridisatie met andere ondersoorten beperkt blijft. Het overwinteringsgebied ligt in centraal Afrika waar hij samen voorkomt met andere ondersoorten van de Gele Kwikstaart uit Eurazië (Dittberner & Dittberner 1984, Cramp 1988).

De waarneming van het mannetje Balkankwikstaart te Delfzijl betrof het eerste aanvaarde geval voor Nederland. In 1988 was ook een Balkankwikstaart aanwezig in Brittannië: van 16 juni tot 10 juli verdedigde een mannetje een territorium te Brightwell-cum-Sotwell, Oxfordshire (Hirschfeld & Oreel 1988ab, Lewington 1988).

dankzegging

Hierbij dank ik Per Alström, Urban Olsson en Gerald Oreel voor hun hulp bij de determinatie.

summary

BLACK-HEADED WAGTAIL NEAR DELFZIJL IN MAY 1988 On 10 May 1988, a male Black-headed Wagtail *Motacilla flava feldegg* was seen and photographed near Delfzijl, Groningen. It was in a flock of c 300 Yellow Wagtails (50% *M f flava* and 50% Grey-headed Wagtails *M f thunbergi*). It was separated from Grey-headed Wagtail on account of its completely jet-black hood, reaching the mantle, without any indication of a pale supercilium or eye-stripe. Its chin was dirty whitish-yellow, the throat yellow. This was the first record of this subspecies for the Netherlands.

verwijzingen

van den Berg, M & Oreel, G J 1985. Field identification and status of black-headed Yellow Wagtails in Western Europe. Br Birds 78: 176-183.

Cramp, S 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.

Dittberner, H & Dittberner, W 1984. Die Schafstelze. Wittenberg.

Hirschfeld, E & Oreel, G J 1988a. Recent WP reports: April, May and June 1988. Dutch Birding 10: 147-149.

Hirschfeld, E & Oreel, G J 1988b. Recent WP reports: July, August and September 1988. Dutch Birding 10: 192-194.

Lewington, I 1988. Black-headed Wagtail in Oxfordshire. Birding World 1: 212.

Svensson, L 1988a. Field identification of black-headed Yellow Wagtails. Br Birds 81: 77-78.

Svensson, L 1988b. Identification of black-headed Yellow Wagtails. Br Birds 81: 655-656.

Leo J R Boon, Postbus 6140, 9702 HC Groningen, Nederland

Woestijntapuit bij Oud-Alblas in april 1989

Arie Ouwerkerk

Op 24 april 1989, rond 16:00, ontdekte Kees Ouwerkerk vanaf zijn racefiets een lichte tapuit *Oenanthe* langs de Geerweg in de Polder Bleskensgraaf-Noordzijde bij Oud-Alblas, Zuidholland, in de Alblasserwaard. Na de vogel kort bestudeerd te hebben, kwam hij tot de conclusie dat het een Woestijntapuit *O. deserti* moest zijn. Snel besloot hij om telefonisch andere vogelaars te waarschuwen; de eersten arriveerden na c 30 min. De druk foeragerende vogel kon gedurende de rest van de middag en de avond worden waargenomen. De Woestijntapuit was tot en met 26 april aanwezig en verbleef voornamelijk op het slik van uitgebaggerde sloten, langs greppels en in de omgeving van hekken.

beschrijving

Bij het maken van de beschrijving werd gebruik gemaakt van de aantekeningen van Theodoor Muusse, Arie Ouwerkerk en KO.

ALGEMENE INDRUK Typische tapuit, met opvallend lichte bovendelen, contrasterend met donkere vleugels en staart.

KOP Voorhoofd, kruin en achterhoofd zandkleurig met grijs zweem. Vage wenkbrauwstreek licht zandkleurig, breder achter oog.

Oogring licht, meest opvallend achter oog. Oogstreep vaag alleen goed zichtbaar achter oog. Kin en keel licht zandkleurig. Oorstreek iets bruiner.

BOVENDELEN Zandkleurig, naar stuit toe lichter wordend.

2-3 Woestijntapuit *Oenanthe deserti*, Oud-Alblas, Zuidholland, april 1989 (René van Rossum)

Woestijntapuit bij Oud-Alblas in april 1989

ONDERDELEN Midden- en zijborst zandkleurig met oranjebruin waas. Flank en buik licht zandkleurig. Onderstaartdekveren vuilwit, contrasterend met donkere onderstaart.

VLEUGEL Hand- en armpennen donkerbruin met lichte rand en top, meest opvallend bij armpennen. Tertiairs donkerbruin met brede zandkleurige zoom. Duimvleugel zeer donkerbruin. Grote, middelste en kleine dekveren en handdekveren donkerbruin met lichte rand en top. Ondervleugel vuilwit.

STAART Middelste staartpennen donkerbruin met roestkleurige zweem, overige staart-

pennen bruinzwart. Geen wit in staart.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel en poot zwart.

GEDRAG Foerageerde meestal op de grond en zocht omgeving af als plevier of vloog steeds kleine stukjes vanaf kleine verhoging om prooi te vangen. Zat ook op hekken en vloog als vliegenvanger achter prooi aan. Enkele malen 'biddend' op 1.5-2 m boven grond. Voedsel bestond voornamelijk uit insecten maar ook werden regenwormen gegeten. Opvallend was veelvuldig wippen met staart waarbij deze soms werd gespreid.

determinatie

De determinatie van de Woestijntapuit leverde weinig problemen op. Andere tapuiten die ook een geheel donkere staart en lichte ondervleugel hebben konden snel worden uitgesloten op grond van de grootte, de kopkleur en de tekening van de bovendelen en onderstaart (cf Clement & Harris 1987). Vanwege het ontbreken van zwarte keel en ondervleugeldeken werd aangenomen dat het een vrouwtje was (cf Clement & Harris 1987).

De leeftijdsbepaling was echter moeilijker. Het beste kenmerk om eerstejaars van adulte vogels te onderscheiden is de vorm, kleur en tekening van de handdekveren. Bij eerstejaars vogels zijn de buitenste handdekveren bruin en gepunt terwijl de binnenste nog een lichte rand hebben. Bij adulte vogels zijn ze allemaal donker met een lichte rand en licht afgeronde top. Na bestudering van foto's concludeerden we dat de kleur en vorm van de handdekveren op een adulte vogel wijzen (cf Clement & Harris 1987, Cramp 1988).

Gezien het lichte voorhoofd, kruin en wenkbrauwstreep en het ontbreken van een rossige kleur op de bovendelen betrof het waarschijnlijk een vogel van de oostelijke ondersoort *O d atrogularis* (cf Clement & Harris 1987).

verspreiding en voorkomen

Het broedgebied van *O d atrogularis* strekt zich uit van Transkaukasië en Iran in het westen tot de Tien Shan en Altai gebergtes en Mongolië in het oosten (Cramp 1988). De vogel van Oud-Alblas was het tweede geval van de Woestijntapuit voor Nederland. Het eerste geval betrof een mannetje op 23 november 1970 te Eindhoven, Noordbrabant (Neijts 1984).

De Woestijntapuit is in Noordwest-Europa een regelmatige dwaalgast. De soort is vastgesteld in de BRD (zeven), Brittannië en Ierland (28), Finland (vier), Noorwegen (een) en Zweden (15). De meeste vogels werden gezien in het najaar (oktober-november) maar er zijn ook enkele gevallen bekend uit het voorjaar (april-mei) (Clement & Harris 1987, Hirschfeld 1989, Dierschke & Renner 1989, Dymond et al 1989).

summary

DESERT WHEATEAR NEAR OUD-ALBLAS IN APRIL 1989 From 24 to 26 April 1989, a female Desert Wheatear *Oenanthe deserti* was present near Oud-Alblas, Zuidholland. Based on the colour and shape of the primary coverts, it is concluded that it concerned an adult bird. The pale forehead, crown and supercilium and the absence of a reddish tinge on the upperparts

indicated that it probably belonged to the eastern subspecies *O d atrogularis*. This was the second record of Desert Wheatear for the Netherlands; the first concerned a male at Eindhoven, Noordbrabant, on 23 November 1970. The species' occurrence in north-western Europe is summarized.

verwijzingen

- Clement, P & Harris, A 1987. Field identification of West Palearctic wheatears. Br Birds 80: 137-157, 187-238.
- Cramp, S 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
- Dierschke, J & Renner, M 1989. Ein Wüstensteinschmätzer *Oenanthe deserti* auf Sylt. Limicola 3: 35-36.
- Dymond, J N, Fraser, P A & Gantlett, S J M 1989. Rare birds in Britain and Ireland. Calton.
- Hirschfeld, E 1989. (Rare birds in Sweden in 1988.) Vår Fågelvärld 48: 447-463. (In Swedish; English summary).
- Neijts, F 1984. Woestijntapuit te Eindhoven in november 1970. Dutch Birding 6: 61-62.

Arie Ouwerkerk, Willem Marisstraat 3, 2951 SX Alblasterdam, Nederland

Saxaul Sparrow in Mongolia

Michael Densley

The Saxaul Sparrow *Passer ammodendri* is a characteristic but sporadically distributed and normally uncommon bird of the arid steppes, deserts and semi-deserts of central Asia, from the Caspian Sea to Inner Mongolia. Apparently shy and requiring ready access to water, Saxaul Sparrow is typically a bird of river valleys and oases as well as drier areas where there are significant stands of trees and bushes, especially saxaul *Holoxylon* sp with which it is very often associated.

Because of its geographical isolation and the inhospitable nature of its habitat, it is rarely seen and has been little studied, especially in Mongolia (Summers-Smith 1988). Very few of the Mongolian records are precisely located and there is very little specific information on the birds' habitat and even less on its biology. In view of this and of the difficulty in studying Saxaul Sparrow anywhere in its range, my own observations are intended as a contribution towards a fuller documentation of the species, especially in Mongolia.

The most obvious field characters of male Saxaul Sparrow are the head markings, particularly the black stripes on the crown and through the eyes, and also the black bib on the chin, throat and upperbreast which contrasts strikingly with the generally bland rather 'bleached-out' appearance of the rest of the plumage. The other prominent head features are the contrasting white margins to the crown and eye-stripes at the front of the head and the beautiful bright russet patch on the rear side of the head above and behind the eye.

Saxaul Sparrow in Mongolia

4-5 Saxaul Sparrow *Passer ammodendri*, male, Gobi, Mongolia, June 1980 (Michael Densley)

Within the six known, essentially discrete populations, five subspecies have been described (cf Summers-Smith 1988). Three of these are presently recognized, based largely on the colour of the upperparts, especially those of the males. Their distribution is shown in figure 1 (contra Summers-Smith 1988). *P a stoliczkae* (including *P a timidus*) is characterized by warm sandy-buff plumage tones and unspotted rump and uppertail-coverts, whereas *P a ammodendri* (including *P a korejewi*) and *P a nigricans* have more cool sandy-grey plumage tones; *P a nigricans* is further separated from *P a ammodendri* by black-spotted rump and uppertail-coverts (Stepanyan 1961, Vaurie 1964). The Mongolian Saxaul Sparrows belong to *P a stoliczkae*.

On the birds I saw in Mongolia, I noticed one feature which is not included in plumage descriptions I have seen of males of any of the subspecies. This was a series of fairly broad buffish blue-grey stripes extending from the sides of the breast along the entire length of the flanks. This feature, as well as others, is well shown in the accompanying photographs which are probably the first-ever published of Saxaul Sparrow. A number of areas within the present range of Saxaul Sparrow are undergoing a protracted process of drying out as witnessed by the progressive shrinking of eg Lake Balkash, the Aral Sea and a number of the Mongolian lakes. This process has been aggravated by increasingly ambitious irrigation schemes and widespread changes in land use, all of which are reducing the potential habitat available for the Saxaul Sparrow. The bird is no longer found in its type locality along the Syr Dar'ya river in Soviet Turkmeniya and, like its near relative Desert Sparrow *P simplex*, which is now, apparently, restricted to a single desert reserve locality in Soviet Turkmeniya (Knys-tautas 1987), the Saxaul Sparrow may be in the process of retracting its range.

historical records in Mongolia

Our present albeit incomplete knowledge of the status of Saxaul Sparrow in the Mongolian People's Republic is very largely attributable to the work of successive

Russian and American expeditions into the area more than 50 years ago.

N M Przewalski established the presence of Saxaul Sparrows in the Khurkhu mountains (Gobian Altai) in August 1873 and P K Kozlov obtained one specimen beside the Ongin-Gol river south of the Khangai mountains in February 1908. Kozlov also found Saxaul Sparrows commonly along the Edzin-Gol (O-chi-na) river 100 km south of the Mongolian border in Chinese Ala-Shan. The Russian Geographical Society expedition to Mongolia of 1923-26 was able to confirm the earlier records and it also found the Saxaul Sparrow to be a common resident of the rugged hills and desert south of the Gobian Altai (Kozlova 1933). All of the specimens taken by the Russians were assigned by Kozlova to *P a stoliczkae*.

W Granger, a member of the American Museum of Natural History expeditions to Mongolia in 1922, 1923 and 1925, collected four male Saxaul Sparrows at Shabarakh Usu, 50 km south of lake Ulaan Nuur, north of the Gobian Altai, between 25 May and 2 June 1925. These specimens, too, were assigned to *P a stoliczkae* (Vaurie 1964, contra Vaurie 1956, 1959).

recent observations in Mongolia

On 1 June 1980 I observed Saxaul Sparrows at two sites, both 10-15 km south-east of the seasonally present lake Ulaan Nuur, south of the Khangai mountains in west-central Mongolia (c 103:36 E, 44:40 N), 100 km south-west of Kozlov's record of 1908 and a mere 50 km north-east of those of Granger in 1925.

The more northerly of the two sites was an expanse of open essentially featureless sand within a larger area of arid steppe and stone desert. A settlement was present here, comprising c 60 dwellings, mainly traditional circular felt-covered tents or 'yurts', with some wooden buildings. The entire area had formerly been an extensive saxaul zone, the grossly overgrazed remnants of which were clearly visible. There

FIGURE 1 Distribution of Saxaul Sparrow *Passer ammodendri* (allocation of subspecies contra Summers-Smith 1988): 1 *P a ammodendri*; 2 *P a nigricans*; 3 *P a stoliczkae*

Saxaul Sparrow in Mongolia

was little other vegetation. Several hundred metres away from the other buildings was a small animal stockade surrounded by a fence of posts and brushwood, with a shelter at one end constructed partially of a loosely cemented stone wall c 3 m high. The ground surrounding the stockade was littered with spilled grain, straw and discarded animal bedding but there was no sign of available water except for a few temporary puddles nearby.

Three Saxaul Sparrows, two males and one female, were present, not associating noticeably with each other. They were quite confiding and frequented the area of the animal stockade, perching on the top of the stone wall, fence posts or piles of rusting fence wire nearby, occasionally coming down to feed on the spilled grain and scattered straw. The female was seen only briefly while feeding, suggesting that the females were incubating eggs in two nests which were found in the stone wall, 1.5-2 m from the ground. The males guarded the nests for much of the time, either sitting on top of the wall or in the nest entrances, calling much like House Sparrows *P. domesticus* in similar circumstances. No song was heard.

A few kilometres south-east of the village site, extensive almost completely unspoiled saxaul vegetation was present, in an area of undulating sand and gravel desert, interspersed with craggy steep-sided outcrops of friable red sandstone up to 10 m high. Once more, there was no sign of available water. The saxaul bushes were up to 3 m high, with trunks up to 15 cm in diameter, interspersed with patches of rhizomous desert grass and many flowering plants.

Two male Saxaul Sparrows, clearly holding territory, were seen sitting in the entrances to nest cavities in one of the sandstone outcrops 2-3 m from the ground, behaving much like those at the village site. The absence of females probably again indicated they were incubating eggs.

The trunks of the saxaul bushes at this site were clearly incapable of accommodating any hole-nesting bird, including Saxaul Sparrow, and this has been the case in virtually all the saxaul sites I have examined, both in Mongolia and Soviet Central Asia, which suggests that the Saxaul Sparrow associates with the shrub more to feed and shelter from predators rather than to build nests.

acknowledgements

I am grateful to J D Summers-Smith for copies of several references I have used and for encouraging me to write up my long dormant notes. He has also kindly commented on an earlier draft of this note. I wish also to acknowledge the help given in various ways by Werner Grossman, David Lang and A J Prater.

samenvatting

SAXAULMUS IN MONGOLIË De *Saxaulmus Passer ammodendri* is een karakteristieke maar sporadisch verspreide soort in de steppen en (half-) woestijnen van Centraal-Azië. Er zijn zes geïsoleerde populaties, verdeeld over drie ondersoorten (zie figuur 1; verspreiding van ondersoorten is contra Summers-Smith 1988). Door voortschrijdende verdroging van het gebied neemt het areaal van de *Saxaulmus* waarschijnlijk in omvang af. Naast een kort overzicht van historische waarnemingen in Mongolië worden waarnemingen van *P. a. stoliczkae* op twee plaatsen in Mongolië op 1 juni 1980 gedocumenteerd. *Saxaulmussen* werden aangetroffen zowel bij een kleine nederzetting met enige bebouwing als in een min of meer ongestoord habitat van *Saxaulstruiken* *Holoxylon* sp. Nesten werden aangetroffen in een stenen muur, respectievelijk in holtes in natuurlijke zandstenen hellingen. Vrouwtjes werden slechts enkele malen gezien en bevonden zich waarschijnlijk op het nest.

references

- Knystautas, A 1987. The natural history of the USSR. London.
- Kozlova, E V 1933. The birds of south-west Transbaikalia, northern Mongolia, and central Gobi. Part IV. Ibis 13 (3): 59-87.
- Stepanyan, L S 1961. The geographical variability of the Saxaul Sparrow (*Passer ammodendri* Gould). Collect Pap Zool Mus Mosc State Univ 8: 217-222.
- Summers-Smith, J D 1988. The sparrows. A study of the genus *Passer*. Calton.
- Vaurie, C 1956. Systematic notes on palearctic birds. No. 24. Ploceidae; the genera *Passer*, *Petronia* and *Montifringilla*. Am Mus Novit 1814.
- Vaurie, C 1959. The birds of the palearctic fauna. Passeriformes. London.
- Vaurie, C 1964. A survey of the birds of Mongolia. Bull Am Mus Nat Hist 127 (3): 103-144.

Michael Densley, Clifton Park Museum, Rotherham, South Yorkshire, UK

mystery photographs

34 The strongly graduated tail of the bird figured in mystery photograph 34 leaves us with no other option than a *Locustella* species with unstreaked upperparts. The undertail-coverts of the bird are not visible and its primaries are very worn and in moult. However, it does show greyish ear-coverts and a rather prominent pale supercilium, a feature much less obvious in River Warbler *L fluviatilis*. The plumage lacks the distinctly rufous tone of Savi's Warbler *L luscinioides* and a close examination of the wing formula should reveal that the third primary is the longest, rather than the second as in River and Savi's. This combination of features (including short undertail-coverts) is diagnostic for Gray's Grasshopper Warbler *L fasciolata*. This bird was photographed by the author on Karakelang island, off North Sulawesi, Indonesia, in February 1985. It shows traces of the immature plumage: first-winter birds have rufous-brown rather than olive upperparts and yellowish underparts.

The species breeds in the southern taiga and northern and central mixed forests, from Novosibirsk, near the middle reaches of the Ob river at c 85°E, to Sakhalin and Hokkaido. There are two disjunct breeding populations, the species being absent from much of Transbaikalia (east of Lake Baikal to the Amur river at c 120°E; H Dathe & I A Neufeldt, 1980, Atlas der Verbreitung Palaearktischer Vögel 8, Berlin). The insular populations occurring on Sakhalin, southern Kuril islands and Hokkaido have been described as a separate species *L amnicola* by L S Stepanyan (1972, Zool Zh 51: 1896-1897) but this separation is not supported by the studies of I A Neufeldt & V A Netschajev (1977, Mitt Zool Mus Berlin, Suppl 53 Ann Orn 1: 91-116) who discussed the various colour morphs in this species. Gray's Grasshopper Warbler is a long-distance migrant and its main wintering grounds are located in eastern Indonesia (Sulawesi, North Moluccas and Irian Jaya).

6 Gray's Grasshopper Warbler *Locustella fasciolata*, immature, Karakelang island, Talaud islands, North Sulawesi, Indonesia, February 1985 (Frank Rozendaal)

7 Gray's Grasshopper Warbler *Locustella fasciolata*, adult, Sangihe island, North Sulawesi, Indonesia, May 1985 (Frank Rozendaal)

In the Western Palearctic, the species has been recorded on only three occasions within a 10-day period in the second half of September: on 26 September 1923 (first-winter) and 17 September 1933 (adult) on Ile d'Ouessant, Finistère, France, and on 25 September 1955 (first-winter female) at Lodbjerg, Viborg, Denmark. All three birds had struck a lighthouse.

Frank Rozendaal, c/o Rijksmuseum van Natuurlijke Historie,
Postbus 9517, 2300 RA Leiden, Netherlands

Mystery photograph 35. Solution in next issue.

mededelingen

Possible leucism and partial albinism in Bulwer's Petrel On 4 August 1989, while counting Bulwer's Petrels *Bulweria bulwerii* in the Madeiran archipelago at c 32:45 N, 16:25 W, an odd bird was located not more than 150 m from the vessel in bright afternoon light. The overall plumage was extremely pale, ginger in tone (remiges slightly darker) with buff-white greater and median wing-coverts, forming a clear pale band across the upperwing, and a buff-white chin and throat. In shape, size, flight and jizz, the bird was an obvious Bulwer's Petrel but, whereas the accompanying birds (c 1200 in vicinity) were either black or brown (depending on light, angle of flight and distance), the extreme paleness of the aberrant individual remained a constant feature over the 5 min of observation.

Wear and abrasion almost certainly produce some variation in plumage coloration in the species: the upperwing-coverts can be pale or obscure and the body may vary from sooty-black to reddish-brown. However, wear and abrasion are most unlikely to account for the extreme overall paleness of this individual. Because no sexual dimorphism or age categories that can account for this plumage are evident in the field (Cramp & Simmons 1977), leucism seems the most likely explanation.

Partial albinism also occurs in this species: in 1989, a white-bellied Bulwer's Petrel which was paired with a normal bird was handled on Selvagem Grande, Ilhas Selvagens, and other variations are known including the presence of white in the tail (F Zino in litt). Although such variants may be rare, they provide a potential identification pitfall at moderate-to-long range.

The censuses of Bulwer's Petrels were part of research for the Portuguese 'Serviço Nacional de Parques, Reservas e Conservação de Natureza'.

reference

Cramp, S & Simmons, K E L 1977. The birds of the Western Palearctic 1. Oxford.

C C Moore, v/v Monte Mar R/C, Monte Santa Luzia, 2775 Parede, Portugal

Red-billed Tropicbird off Portugal in August 1988 On 13 August 1988, during a pelagic survey of seabirds for the Portuguese 'Serviço Nacional de Parques, Reservas e Conservação de Natureza', a Red-billed Tropicbird *Phaethon aethereus* was observed. The bird was flying at a distance of 200-1000 m from the vessel and was watched for c 5 min, using 10 x 50 binoculars. The ship's position was 37:37 N, 10:38 W, 162 km due west of Cabo Sardo, Portugal. The NNE wind was light to moderate and the afternoon light excellent.

The most striking features of the bird were its white plumage and strong wing-beats, like a Fulmar *Fulmarus glacialis*, as it flew in ever-increasing circles around the vessel, slightly changing altitude. Finally, after hurtling directly overhead, it flew away southwards, c 25 m above the sea-surface. The following is a summary of my field-notes.

SIZE & STRUCTURE About as large as Fulmar but shape quite different, with narrower wings tapering gradually for almost entire length; innerwing proportionally slightly longer than 'hand'. Noticeably straight trailing edge to wing. Primary tips rounded. Bill heavy, with curved culmen, held horizontally.

HEAD Prominent, rather steep forehead. Dark eye-patch, from below giving impression of disproportionately huge black eye, extending backwards as narrow line over ear-coverts almost reaching nape.

UPPERPARTS Basically white. Although the bird's flight level made it difficult to obtain good views of upperparts, its mantle, rump and (possibly) nape were finely barred, fading out across wing-coverts, giving an over-

all greyish cast to these feathers. Outer primaries greyish-black, appearing as narrow dark leading edge to outerwing. Colour of primary coverts not noted. Tertiaries slightly darker than remainder of upperwing.

UNDERPARTS White, with faint grey shadow of dark leading edge of outer upperwing.

TAIL White, pointed and apparently closed during entire period of observation. Two short white shafts, appearing as one and equally as long as basal part of tail, extended from centre of tail-tip.

BARE PARTS Bill red as in Caspian Tern *Sterna caspia* but, being semi-translucent in strong sunlight, with very faint orange-red tinge. Legs dark.

FIGURE 1 Red-billed Tropicbird *Phaethon aethereus*, 37:37 N, 10:38 W, 162 km west of Cabo Sardão, Portugal, 13 August 1988 (C C Moore)

The combination of barred upperparts, heavy red bill and large eye-patch indicates that the bird was a Red-billed Tropicbird. The incomplete tail-streamers in combination with the suggestion of faint barring on the nape indicate subadult plumage.

The record has been accepted by the Iberian rarities committee (Eduardo de Juana in litt). There is only one previously published record of Red-billed Tropicbird for Europe, a beached specimen of uncertain origin picked up in the Netherlands in 1985 (Bruinzeel 1986). There are two records from Portuguese territorial waters: a 19th century specimen from Madeira and an observation of two birds off Porto Santo in 1966 (Bannerman & Bannerman 1965, 1968). Further afield, the species is a vagrant along the USA east coast, north to Rhode Island (Lee et al 1981).

The Red-billed Tropicbird breeds in tropical areas of the Atlantic, Indian and Pacific Oceans. The well-developed line through eye and completely red bill exclude *P a indicus*. Other plumage details are probably not sufficient to determine the subspecies involved (Cramp & Simmons 1977, Harrison 1983), though the greyish-black primaries may indicate *P a aethereus* which breeds on Ascension, St Helena and Fernando Noronha.

references

- Bannerman, D A & Bannerman, W M 1965. Birds of the Atlantic islands 2. Edinburgh.
 Bannerman, D A & Bannerman, W M 1968. Birds of the Atlantic islands 4. Edinburgh.
 Bruinzeel, L W 1986. Roodsnavelkeerringvogel bij Egmond aan Zee in januari 1985. Dutch Birding 8: 45-48.
 Cramp, S & Simmons, K E L 1977. The birds of the Western Palearctic 1. Oxford.

mededelingen

Harrison, P 1983. Seabirds: an identification guide. Beckenham.

Lee, D S, Wingate, D B & Kale, H W 1981. Records of tropicbirds in the North Atlantic. *Am Birds* 35: 887-890.

C C Moore, v/v Monte Mar R/C, Monte Santa Luzia, 2775 Parede, Portugal

Leucistische Groenpootruiter Op 7 augustus 1989, om 20:30, nam ik in de HW-duinen, Wassenaar, Zuidholland, een leucistische Groenpootruiter *Tringa nebularia* waar. De vogel vloog samen met een normaal gekleurde exemplaar laag over een duinmeer zodat ik schuin van boven op ze neerkeek.

De snavel van de leucistische vogel was licht hoornkleurig. De mantel en bovenvleugels waren geheel lichtbeige of crèmekleurig. De witte stuit en rugwig leken iets breder dan bij het normaal gekleurde exemplaar en contrasteerden nauwelijks met de overige bovendelen. De kleur van de poten was identiek aan die van mantel en bovenvleugels. De vogel liet twee maal de karakteristieke Groenpootruiter-roep horen.

Op een verzoek betreffende leucistische ruiters in de DB Nieuwsbrief van september 1989 ontving ik vier reacties. Vooral die van M Markx en G de Wit was interessant. Zij ontwaarden op dezelfde dag tussen 11:00 en 12:00 een leucistische Groenpootruiter of Zwarte Ruiter *T erythropus* tussen Burgervlotbrug en Sint Maartensvlotbrug, Noordholland. De grote afstand liet geen soortsbepaling toe. Later op de dag werd de ruiter niet meer aangetroffen.

De overige drie reacties waren van K Eigenhuis, P Gnodde en K Kraayeveld, en betroffen waarnemingen van albinisme of leucisme bij Zwarte Ruiter, Tureluur *T totanus* en Oeverloper *Actitis hypoleucos*.

Genoemde personen worden hartelijk bedankt voor hun reacties.

summary

LEUCISTIC GREENSHANK On 7 August 1989, a leucistic Greenshank *Tringa nebularia* was observed at Wassenaar, Zuidholland. Its upperparts were pale cream-coloured, hardly contrasting with the white rump and flash on back. The bill was pale horn, leg-colour as upperparts.

Adri Remees, Stuyvesantstraat 49, 2593 GB 's-Gravenhage, Nederland

Occurrence of Yellow-legged Gull in Poland The Yellow-legged Gull *Larus cachinnans* (sensu Glutz von Blotzheim & Bauer 1982) occurs in small numbers along the Polish Baltic coast, mainly during autumn and winter. Here, it may constitute up to one percent of the Herring Gull *L argentatus* population (W Meissner pers comm, Michal Skakuj pers obs). Among the adults, two types can be distinguished, most likely representing different subspecies: 1 Gulls with variably coloured legs and feet, ranging from pale flesh and yellowish (knee and webs) to uniform yellow, mantle colour close to that of *L a argentatus*, amount of black on the wing-tip similar to *L a argentatus*, and head variably streaked, sometimes appearing white at a distance; these birds presumably belong to the northern 'subspecies' *L c omissus*, which breeds in Finland and northern Russia; 2 Gulls with yellow to bright

yellow legs and feet, mantle on average distinctly darker, more ash-grey, black on the wing more extensive than in *L a argentatus*, and a white head, sometimes with faint streaking; these birds probably belong to the Black Sea subspecies *L c cachinnans*.

The assumption that both *L c omissus* and *L c cachinnans* may regularly occur along the Baltic Sea coast received support from Philippe Dubois, who has extensive field experience with several Western Palearctic subspecies of Yellow-legged Gull. On 21 and 25 September 1987, in the vicinity of the mouth of the river Vistula, near Gdansk, PD, Michal Skakuj and Tadeusz Stawarczyk found about 10 Yellow-legged Gulls showing characters of *L c cachinnans*. They averaged a little smaller than the Mediterranean subspecies *L a michahellis* and showed a slightly paler mantle. In addition, the tips to the outer primaries, especially the first and second outer ones,

8 Adult Yellow-legged Gull *Larus cachinnans*, showing characters of *L c cachinnans*, middle course of Vistula river, Poland, spring-summer 1984 (I Chojnacki)

9 Wing of adult Yellow-legged Gull *Larus cachinnans*, showing characters of *L c cachinnans*, mouth of Vistula river, Poland, September 1987 (Philippe J Dubois)

showed a little more white. On 25 September, some gulls with features of *L c omissus* could be compared with *L cachinnans*. They differed from these by their larger average size, straw-yellow legs and feet, paler mantle (close to that of *L a argentatus*) and much more streaking on the head. Finally, wings of specimens collected along the Polish Baltic coast clearly show the typical pattern of Yellow-Legged Gull (cf Dubois & Yésou 1984); these specimens include both immatures and adults.

The occurrence of *L c cachinnans* along the Baltic coast in autumn and winter may result from northward dispersal after the breeding season, when many birds leave the Black Sea region. This phenomenon is also observed in *L c michahellis*: from June onwards birds leave their Mediterranean breeding grounds and disperse northward along the Atlantic coast of France and, probably, the river Rhone; substantial numbers reach north-western Europe, including Belgium, Britain and the Netherlands (Nicolau-Guillaumet 1977, Devillers & Potvliege 1981, Devillers 1983, Grant 1983, Baudoin & le Maréchal 1988). Breeding along the Atlantic coast of France has been documented and has now become regular (Marion et al 1985, Dubois et al 1988). The autumn and winter occurrence of *L c omissus* along the Polish Baltic Sea coast is not unexpected as the nearest breeding sites are situated in Latvia (Viksne 1983).

In interior Poland, significant numbers of Yellow-legged Gulls began to appear in June-August during the mid-1970s, especially along the river Vistula, central Poland, and at Nysa and Turawa reservoirs, southern Poland, where flocks of up to 13 birds were recorded (Tomialojc in press). Their pale yellow to bright yellow legs and feet and comparatively dark mantle, together with their geographical and temporal distribution, suggested that they belonged to *L c cachinnans* or *L c michahellis*. In 1981, two pairs of Yellow-legged Gulls were found nesting on islands in the middle course

of the Vistula river; this number had increased to six by 1987 (Wesolowski et al 1984, Bukacinski et al in press). These birds showed characters of *L c cachinnans* or *L c michahellis* as well; one individual, however, had pale grey legs and feet (Bukacinski et al in press).

On geographical grounds, it is likely that the small Vistula breeding population belongs to *L c cachinnans*. In Hungary, this subspecies is a common non-breeding resident; birds probably reach this country by following the river Danube upstream. The Vistula Gulls may have followed a more south-eastern route, through the Ukraine, where *L c cachinnans* is a common bird of the major rivers, such as the Dnepr and Dnestr, especially along their lower courses (Glutz von Blotzheim & Bauer 1982). Interestingly, there is a ringing recovery from the Vistula river of a Yellow-legged Gull ringed in the Black Sea. Taking into consideration the geographical and temporal aspects of the range extension of *L c michahellis* in central Europe, it is unlikely that the Polish population belongs to this subspecies. Only recently, *L c michahellis* has started to colonise Switzerland (Winkler et al 1987).

Clearly, more research is needed to confirm the subspecific identity of the Yellow-legged Gulls occurring in Poland.

references

- Beaudoin, G & le Maréchal, P 1988. Le Goéland leucophée *Larus cachinnans* en Ile de France. *Alauda* 56: 51-66.
- Bukacinski, D, Nawrocki, P & Stawarczyk, T in press. Breeding of Yellow-legged Gull in the middle course of Vistula and identification problems of *Larus a michahellis*, *L a cachinnans*, and *L a omissus*. *Notatki Ornitol* 30.
- Devillers, P 1983. Yellow-legged Gulls on southern North Sea shores. *Br Birds* 76: 191-192.
- Devillers, P & Potvliege, R 1981. Le Goéland leucophée *Larus cachinnans michahellis* en Belgique. *Gerfaut* 71: 659-666.
- Dubois, P J & Yésou, P 1984. Identification of juvenile Yellow-legged Herring Gulls. *Br Birds* 77: 344-348.
- Dubois, P J, Fouquet, M & Yésou, P 1988. La nidification des laridés entre Loire et Gironde. *Alauda* 56: 22-34.
- Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K M 1982. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 8. Wiesbaden.
- Grant, P J 1983. Yellow-legged Herring Gulls in Britain. *Br Birds* 76: 192-194.
- Marion, L et al 1985. Coexistence progressive de *Larus argentatus* et *Larus cachinnans* nicheurs sur les côtes atlantiques françaises. *Alauda* 53: 81-98.
- Nicolau-Gillaumet, P 1977. Mise au point et réflexion sur la répartition des Goélands argentés *Larus argentatus* en France. *Alauda* 45: 53-73.
- Tomialojc, L in press. *Birds of Poland*. Warsaw.
- Viksne, J A 1983. *Pticy Latvii*. Riga.
- Wesolowski, T et al 1984. Distribution and numbers of waders, gulls and terns nesting on islands in the middle course of the Vistula. *Acta Ornitol (Warsaw)* 20: 159-185.
- Winkler, R, Luder, R & Mosimann, P 1987. *Avifauna der Schweiz, eine kommentierte Artenliste*. II. Non-Passeriformes. *Ornithol Beob Beih* 6: 1-131.

Philippe J Dubois, *Ligue Française pour la Protection des Oiseaux*,
51 rue Laugier, 75017 Paris, France
Michal Skakuj & Tadeusz Stawarczyk, *Museum of Natural History*,
Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław, Poland

FIGURE 1 Seven possible male hybrids between Yellow Wagtail *Motacilla flava* and Citrine Wagtail *M. citreola* in full adult summer plumage (a-f, h) and one typical male (g) of Citrine Wagtail *M. citreola* (Bill Laird). Drawings are from photographs and from individuals seen or trapped at Eilat, Israel, during springs of 1983-87

Possible hybrids between Yellow and Citrine Wagtail in Israel In 1983-87, seven aberrantly plumaged male wagtails *Motacilla* were observed or trapped in spring at Eilat, Israel. All birds resembled adult male Citrine Wagtail *M. citreola* in summer plumage in having a blackish nape and sides of neck, grey upperparts and broad white fringes to the median and greater wing-coverts. They differed from adult male or female Citrine Wagtail by showing a variable amount of black on the upperhead and ear-coverts (figure 1a-f, h); two had extensive white on the head (figure 1ab). The identification of these wagtails remains uncertain: perhaps they were hybrids between Yellow Wagtail *M. flava* (including Black-headed *M. f. feldegg*) and Citrine Wagtail.

Hadoram Shirihai, PO Box 4168, Eilat 88102, Israel

Witkeelgors op Griend in juni 1989 Op 10 juni 1989 werd op Griend, Friesland, een Witkeelgors *Zonotrichia albicollis* waargenomen. De vogel werd om 05:30 ontdekt door Marcel Klaassen op de in 1988 aangelegde, met helmgras ingeplante zanddijk. Vanaf 09:00 verbleef de gors rond en onder het op palen staande bewakershuisje, waar hij werd beschreven door Jan Faber en Berend Habekotté. JF slaagde er bovendien in om vanuit een mobiele schuilhut enkele foto's van de vogel te maken die foerageerde tussen platgeslagen, grotendeels dode vegetatie. Het betrokken gebied had in het voorjaar van 1989 langdurig onder (brak) water gestaan. De vegetatie (strandkweek en een weinig riet) was hierdoor niet of nauwelijks tot ontwikkeling gekomen. De Witkeelgors was de gehele tijd alleen en werd na 12:00 niet meer waargenomen.

GROOTTE & BOUW Iets groter dan Huismus *Passer domesticus*; staart duidelijk langer. Snavellengte/teugellengte ratio c 1; snavel als van zaadeter, ongeveer even hoog als lang.

KOP Kruinstreep crèmekleurig; zijkruinstreep (van snavelbasis tot achterhoofd) zwart. Wenkbrauwstreep crèmekleurig, vóór oog geel. Oogstreep voor en achter oog donker. Oorstreek en zijhals grijs. Kin en keel wit, behalve donkere baardstreep; witte keelvlak breder dan hoog, donker begrensd aan zijkant (snorstrepen vormend) en onder-

kant (vrij brede dwarsstreep vormend).

BOVENDELEN Roodbruin. Schouder donker gestreept.

ONDERDELEN Grijs. Borst en flank licht gestreept.

VLEUGEL Zonder opvallende tekening

STAART Donkerbruin.

NAAKTE DELEN Snavel lichtbruin. Poot lichtgekleurd.

FOERAGEERGEDRAG Opvallend: vogel krabde met kleine achterwaartse hipjes en met twee poten tegelijk dode grasmat aan de kant en pikte dan iets op van grond.

De Witkeelgors is een polymorfe soort. De vogel van Griend behoorde tot de 'taankleurig gestreepte' (tan-striped) vorm (cf National Geographic Society 1987). De 'wit gestreepte' (white-striped) vorm heeft een witte kruin- en wenkbrauwstreep en vertoont bovendien minder streping op borst en flank.

Het betrof het vierde geval van de Witkeelgors voor Nederland en het tweede voorjaarsgeval. Eerdere gevallen waren op 28 september 1967 te Overschie, Zuidholland, op 8 oktober 1967 te Vlaardingen, Zuidholland, en op 24 april 1977 te IJmuiden Noordholland (Hoogerwerf & Tekke 1969, Stoffels & van der Weijden 1978). Tot en met 1985 was de soort 14 maal vastgesteld in Brittannië en Ierland, met negen waarnemingen (c 64%) in april-juni (Dymond et al 1989).

De Witkeelgors broedt langs de gehele oostkust van Canada, in de noordoostelijke staten van de VS, zuidelijk tot de 'Great Lakes', westelijk tot de 'Rocky Mountains', noordelijk tot c 65°N. Hij overwintert in de oostelijke en zuidelijke staten van de VS, zuidelijk en westelijk tot in Mexico; een klein aantal vogels overwintert aan de westkust van Californië (National Geographic Society 1987).

summary

WHITE-THROATED SPARROW ON GRIEND IN JUNE 1989 On 10 June 1989, from 05:30 tot 12:00, a White-throated Sparrow *Zonotrichia albicollis* of the 'tan-striped' morph was observed and photographed on Griend, Friesland. This was the fourth record of this North American species for the Netherlands and the second spring record.

verwijzingen

Dymond, J N, Fraser, P A & Gantlett, S J M 1989. Rare birds in Britain and Ireland. Calton. Hoogerwerf, A & Tekke, M J 1969. The White-throated Sparrow in the Netherlands - the first record for continental Europe? Bull Br Ornithol Club 89: 9-10.

National Geographic Society 1987. Field guide to the birds of North America. Tweede druk. Washington.

Stoffels, J & van der Weijden, W J 1978. Waarneming van een Witkeelgors *Zonotrichia albicollis* in Nederland. Limosa 51: 75-77.

Jan Faber, H W Mesdagstraat 41, 9718 HC Groningen, Nederland

asian-pacific birds

Indian Pond Heron in Thailand in March 1989 On 26 March 1989, Paul van Sanden and I observed a summer-plumaged Indian Pond Heron *Ardeola grayii* in Khao Sam Roi Yot NP, Thailand. The bird was standing on a dike surrounding one of the ponds of a shrimp farm, together with Chinese Pond Herons *A bacchus*. We watched the Indian Pond Heron for c 15 min and took some photographs of the bird.

SIZE & STRUCTURE As Chinese Heron. One elongated nape-plume clearly shorter than other two. Elongated mantle-plumes and closed wings reached tip of tail.

HEAD & NECK Unstreaked pale sandy to buff, except for white chin and throat. All three elongated nape-plumes white.

UPPERPARTS Mantle (including elongated feathers) deep-maroon; centre of mantle somewhat duller, suffused grey-brown. Rest of

upperparts buff.

UNDERPARTS Breast buff with some fine darker streaking on elongated breast-feathers. Rest of underparts pure white.

WING & TAIL White. Wings almost completely obscured by buff upperparts.

BARE PARTS Iris yellow. Lore greenish-blue. Distal one-third of bill blackish; proximal two-thirds deep-yellow, except for greenish-blue base. Leg green-yellow; foot brighter yellow.

10 Indian Pond Heron *Ardeola grayii*, Khao Sam Roi Yot NP, Thailand, 26 March 1989
(Peter Boesman)

In summer plumage, the identification of the three eastern Asian pond herons is not too difficult. Chinese Pond Heron has a dark vinous head, neck and breast and slaty-black upperparts. Javan Pond Heron *A speciosa* has an orange to rufous neck, a rufous to chestnut breast and slaty-black upperparts, with the white wings less obscured. The head is buff as in Indian Pond Heron but lacks the white elongated nape-plumes. The lores are greenish-yellow (King et al 1975, Hancock & Kushlan 1984).

This observation constituted the first record of Indian Pond Heron for Thailand (Phil Round pers comm). Interestingly, we observed Javan Pond Heron in the same area, which constituted the first record of this species for Khao Sam Roi Yot NP (cf World Wildlife Fund 1988).

Indian Pond Heron is a resident species and is not known to breed in southern Burma (Smythies 1953, Hancock & Kushlan). However, in view of the proximity of its breeding range, the occurrence in Thailand is not unexpected.

references

- Hancock, J & Kushlan, J 1984. The herons handbook. London.
King, B F, Dickinson, E C & Woodcock, M W 1975. A field guide to the birds of south-east Asia. London.
Smythies, B E 1953. The birds of Burma. London.
World Wildlife Fund 1988. Checklist of the birds of Khao Sam Roi Yot National Park. WWF Project 3713. Bangkok.

Peter Boesman, Flamingostraat 13, 9000 Gent, Belgium

New subspecies of *Lonchura spectabilis* from East Sepik Province, Papua New Guinea The Hooded Mannikin or New Britain Munia *Lonchura spectabilis* (Sclater 1879) occurs in northern and north-eastern New Guinea. Four subspecies are recognized: *L s spectabilis* from New Britain, Long and Rooke Islands, *L s mayri* (Hartert 1930) from the northern lowlands (Lake Sentani) and the Cyclops Mountains, *L s wahgiensis* Mayr et Gilliard 1952 from the Bismarck, Herzog and Saruwaged mountain ranges, and *L s gajduseki* Diamond 1967 from the Karimui Basin, Chimbu Province.

Nominate *spectabilis* has all-white underparts, whereas the underparts of *mayri* are tinged yellowish; they have been described as buff for *gajduseki*, the darkest of the hitherto described subspecies (Diamond 1967). The latter two taxa are separated geographically by *wahgiensis*, which has a predominantly white breast.

On four occasions during August 1987, we observed several groups of brown-breasted mannikins in 'kunai' grassland in East Sepik Province, Papua New Guinea. Judging from their general plumage pattern, they clearly belong to *L spectabilis*. However, their coloration does not fit any of the mentioned subspecies. The possibility that hybrids are involved is not considered very likely as the birds were observed in flocks of 10-30 individuals of identical plumage. Moreover, the other mannikins encountered in the area, Chestnut-breasted *L castaneothorax*, Grand *L grandis* and Streak-headed *L tristissima*, could not produce such a hybrid. An alternation of breeding and non-breeding plumage is unknown to occur in mannikins but it must be emphasized that little is known about moult of estrilids in the wild. We consider the East Sepik birds to belong to a new subspecies of the Hooded Mannikin, for which we propose the name

Lonchura spectabilis sepikensis new subspecies

type specimen The holotype is depicted in plate 11; this adult bird was photographed by the authors on 15 August 1987 a few kilometres south-west of the Urimo cattle station, Sepik Plains, c 60 km south-south-east of Wewak, East Sepik Province, Papua New Guinea, at c 50 m above sea-level. The transparency of the holotype and photographs of additional birds are deposited in the collection at the Rijksmuseum van Natuurlijke Historie (RMNH), Leiden, Netherlands.

diagnosis *L spectabilis sepikensis* differs from nominate *spectabilis* in having cinnamon-brown breast, belly and flanks, as well as orange-brown uppertail-coverts. Both *mayri* and *wahgiensis* have a much paler breast. The underparts of *sepikensis* are considerably darker than in *gajduseki*. Because of its darker underparts and paler upperparts, *sepikensis* shows less contrast than any of the other subspecies.

description Head, nape and throat black. Breast, belly and flanks cinnamon-brown, vent and undertail-coverts black. Mantle and wing-coverts brown; primaries dark brown with paler brown edges to outer web. Uppertail-coverts and tail orange-brown.

11 Adult Hooded Mannikin, holotype of *Lonchura spectabilis sepikensis* new subspecies, Urimo cattle station, c 60 km south-south-east of Wewak, East Sepik Province, Papua New Guinea, 15 August 1987 (*Hans Roersma*) **12** Hooded Mannikin *Lonchura spectabilis sepikensis* new subspecies, Urimo cattle station, c 60 km south-south-east of Wewak, East Sepik Province, Papua New Guinea, 15 August 1987 (*Bert Jonkers*)

asian-pacific birds

Eye black; eye-ring dark grey. Bill pale blue. Legs slaty grey. Call a thin, down-slurred zeee, zeee.

distribution and habitat The new subspecies is presently only known from the vicinity of the Urimo cattle station. It appears to fill a gap in the geographical distribution (cf Goodwin 1982), although the species was observed in the Sepik region by Mary LeCroy (in litt dd 29 December 1987) and George E Clapp (fide Brian Coates in litt dd 10 February 1988), who only saw white-breasted birds. The 'kunai' fields in which the new mannikin was found consist of man-made grassland, created by the removal of primary rain forest and subsequent exhaustion of the soil. Diamond (1972) suggested that distinctive subspecific characters could evolve in such relatively new habitats over a period of a few decades only.

acknowledgements The authors are indebted to Frank Rozendaal for his help in obtaining comparative material on loan. Thanks are furthermore expressed to Bruce Beehler, Brian Coates, Peter Colston, Jared Diamond, Mary LeCroy and Gerlof Mees for their valuable correspondence. Ingrid Henneke (RMNH) kindly prepared plate 13.

13 Skins of Hooded Mannikin *Lonchura spectabilis* (from left to right): a *L s spectabilis*, New Britain, Papua New Guinea (coll RMNH); b-d *L s mayri*, Lake Sentani and Ifaar, Irian Jaya, Indonesia (coll RMNH); e-f *L s gajduseki*, Karimui Basin, Chimbu Province, Papua New Guinea (coll American Museum of Natural History, New York, USA) (Ingrid Henneke)

references

- Diamond, J M 1967. New subspecies and records of birds from the Karimui basin, New Guinea. *Am Mus Novit* 2284.
 Diamond, J M 1972. Avifauna of the eastern highlands of New Guinea. *Publ Nuttall Ornithol Club* 12.
 Goodwin, D 1982. *Estrildid finches of the world*. Oxford.

Bert Jonkers, PDO, PO Box 81, Muscat, Sultanate of Oman
Hans Roersma, Arendstraat 24, 3136 XD Vlaardingse, Netherlands

brieven

Amerikaanse Wintertaling in Putten bij Camperduin in april 1989 De foto van een adult mannetje Amerikaanse Wintertaling *Anas crecca carolinensis*, genomen door Hans Roersma op 9 april 1989 in de Putten bij Camperduin Nh (Dutch Birding 11: plaat 91, 1989), vertoont - behalve de voor deze ondersoort karakteristieke witte verticale lijn tussen borst en flank - ook een horizontale witte schouderlijn. Bovendien is de lichte omranding van de groene oorstreek vrij goed zichtbaar en is de roomgele driehoek op de anaalstreek onduidelijk begrensd. Deze kenmerken passen beter op *A c crecca* dan op *A c carolinensis*. Op grond hiervan ben ik van mening dat de vogel waarschijnlijk een kruising is tussen *A c crecca* en *A c carolinensis*. Zulke hybriden komen mogelijk in het wild voor; in gevangenschap heb ik ze gezien in een waterwildcollectie in 't Zand Nh.

summary

GREEN-WINGED TEAL IN PUTTEN NEAR CAMPERDUIN IN APRIL 1989 After having studied the photograph of an adult male Green-winged Teal *Anas crecca carolinensis*, taken on 9 April 1989 in the Putten at Camperduin (Dutch Birding 11: plate 91, 1989), the author is of opinion that it probably is a hybrid between *A c crecca* and *A c carolinensis*. The following features are thought to support this identification: vertical white line between breast and flank (typical of *A c carolinensis*), but horizontal white shoulder line, rather distinct pale border to green eye-patch and indistinct demarcation of cream-coloured undertail-coverts (typical of *A c crecca*). Such hybrids occur in waterfowl collections but a wild origin cannot be excluded.

Klaas J Eigenhuis, Seringenstraat 6, 1431 BJ Aalsmeer, Nederland

Audouin's Gulls in Senegal In his note on Audouin's Gulls *Larus audouinii* in Senegal, Mackrill (1989) recorded the presence of 68 birds in the 'Delta du Saloum' on 10 January 1989. In fact, Audouin's Gulls have been known to winter in Senegal since a number of years. Baillon (1989) presented data from counts in the Saloum Delta during autumn and winter of 1985-88, with highest numbers in December 1985

(321) and November 1987 (213). During a census of gulls and terns along the Senegalese coast in January and February 1988, I found c 130 birds in the Saloum delta, three in the Somone delta and six at St Louis (Delaporte & Dubois in press). On 5 December 1988, J-J Blanchon and I located 185 birds (90% concerned adults) at Palmarin/Saloum delta. In February 1989, I counted at least 95 birds in the Saloum delta and found a first-winter at Dakar.

Interestingly, my colleagues and I discovered three colour-ringed birds: an adult at St Louis on 26 January 1988 was ringed in the Islas Chafarinas, Spain, in 1984; and two first-winters at Palmarin on 19 February 1989 were ringed in the Islas Chafarinas on 21 June 1988 and in the Ebro delta, Spain, in the spring of 1988, respectively (Eduardo du Juana in litt). Other records of colour-ringed birds by Baillon (1989) are in accordance with our observations. These data might indicate that a significant proportion of the birds wintering in Senegal is of western Mediterranean origin.

We did not find any Audouin's Gulls south of the Saloum delta. It is, however, possible that limited numbers winter in The Gambia and the Casamance; some may even reach Guinea-Bissau. We assume that substantial numbers of Audouin's Gulls winter between Rio de Oro and Senegal.

references

- Baillon, F 1989. Nouvelles données sur l'hivernage du Goéland d'Audouin (*Larus audouinii*, Payr.) en Sénégal. Oiseau Rev Fr Ornithol 59: 296-304
Delaporte, P & Dubois, P J in press. Premier recensement de laridés sur les côtes sénégalaises. Alauda 58.
Mackrill, E J 1989. Audouin's Gulls in Senegal in January 1989. Dutch Birding 11: 122-123.

*Philippe J Dubois, Ligue Française pour la protection des Oiseaux,
51 rue Laugier, 75017 Paris, France*

corrigendum

In the note on Atlantic Petrel in Israel (Dutch Birding 11: 170-172, 1989), the author's address has been incorrectly printed. The correct name and address should read:

Wim E M van der Schot, Oostenburgerwoerstraat 79-huis, 1018 MP Amsterdam, Netherlands

country varia: Morocco

14 Bald Ibis *Geronticus eremita*, Tamri, Morocco, January 1990 (Paul Knolle)

15 Desert Warbler *Sylvia nana*, Merzouga,
January 1990 (Guus Hak)

16 Tristram's Warbler *Sylvia deserticola*,
Merzouga, Morocco, January 1990
(Arnold Meijer)

country varia: Morocco

17 Houbara Bustard *Chlamydotis undulata*, Merzouga, Morocco, January 1990 (Arnold Meijer) 18 Crowned Sandgrouse *Pterocles coronatus*, Ouarzazate, Morocco, January 1990 (Paul Knolle)

19 Thick-billed Lark *Rhamphocoris clotbey*, Tiznit , Morocco, July 1989 (Arnold Meijer)
20 Black-headed Bush Shrike *Tchagra senegala*, Oued Massa, Morocco, January 1990 (Arnold Meijer)

21 Moussier's Redstart *Phoenicurus moussieri*, Zepzate, Morocco, January 1990
(Arnold Meijer) 22 Desert Sparrow *Passer simplex*, Merzouga, Morocco, January 1990
(Arnold Meijer)

recensies

A HARRIS, L TUCKER & K VINICOMBE 1989. *The Macmillan field guide to bird identification*. The Macmillan Press, London. 224 pp. ISBN 0-333-42773-4. GBP 14.95.

This nicely illustrated book is, in a way, a substantially improved and extended recapitulation of *Frontiers of bird identification* (Sharrock 1980). Not only rarities, like Kumlien's Gull *Larus glaucooides kumlieni* and Two-barred Greenish Warbler *Phylloscopus plumbeitarsus*, are discussed but also identification problems involving more common species, such as Shag *Phalacrocorax aristotelis*, Merlin *Falco columbarius*, Golden Plover *Pluvialis apricaria*, Grey Phalarope *Phalaropus fulicarius*, Richard's Pipit *Anthus richardi*, Tree Pipit *A trivialis* and Lapland Bunting *Calcarius lapponicus*. Surprising are illustrations of melanistic Kestrel *F tinnunculus*, first-winter Little Gull *L minutus* with all-dark upperwings, Swift *Apus apus* with a white rump, juvenile Ring Ouzel *Turdus torquatus* and Tree Sparrow x House Sparrow hybrid *Passer montanus x domesticus*. The main text and captions are clear although a translation into the field situation will remain troublesome in many cases ('Melodious Warbler is a more rounded-looking bird').

This book is understandably not complete but some omissions are remarkable. Old British claims of Yellow-legged Gull *L cachinnans* (!) *omissus* would have justified some words about this subspecies. Ignoring Mayaud (Alauda 12: 80-98, 1940) has led to the wrong statement that adult *L c michahellis* always has only one white mirror (see also Grant 1980, *Gulls: a guide to identification*). In the chapter on Roseate Tern *Sterna dougallii*, I found no less than four mistakes. The juvenile Roseate is illustrated with one juvenile and one first-winter leg.

This pocket-sized book is very instructive but the reader is well-advised to compare the text with photographs and to consult additional, non-British references. KLAAS J EIGENHUIS

D N NETTLESHIP & T R BIRKHEAD 1985. *The Atlantic Alcidae*. Academic Press, London, UK. 574 pp. ISBN 0-12-515670-7, USD 49.50 (hardback), ISBN 0-12-515671-5, USD 24.50 (paperback).

In dit boek wordt in 10 hoofdstukken een uitgebreid overzicht gegeven van de biologie en ecologie van de zeven Atlantische Alcidae: Zeekoet *Uria aalge*, Kortsnavelzeekoet *U lomvia*, Alk *Alca torda*, Reuzenalk *Pinguinus impennis* (uitgestorven), Zwarte Zeekoet *Cephus grylle*, Kleine Alk *Alle alle* en Papegaaiduiker *Fratercula arctica*. De auteurs (vijf Canadezen en vier Britten) behoren tot de meest actieve onderzoekers op het gebied van zeevogels van de laatste 10-15 jaar. Zodoende wordt de stand van zaken wat betreft de recente kennis van de Atlantische Alcidae gepresenteerd. Zowel degenen die iets willen weten van een bepaalde soort als degenen met interesse voor algemene biologische theorieën komen in dit boek aan hun trekken.

Hoofdstuk I (Bedard) behandelt de kenmerken (inclusief de rui), de verspreidingsgeschiedenis en de taxonomie van de groep. De gekozen taxonomische indeling is onduidelijk door het ontbreken van een heldere argumentatie en van een dichotome stamboom. De bespreking van de geografische variatie maakt duidelijk hoeveel onnauwkeurigheid en verwarring er nog bestaat op dit gebied. Hoofdstuk II (Nettleship & Evans) over het mariene milieu, verspreiding en talrijkheid, waarbij de Reuzenalk ook veel aandacht krijgt, is zeer informatief. Vele, ook niet eerder gepubliceerde, gegevens zijn verwerkt in verspreidingskaarten en tabellen waardoor in een oogopslag duidelijk is waar de bekende kolonies liggen en hoe groot deze ongeveer zijn. In de hoofdstukken III en IV (Harris & Birkhead) worden de factoren die de 'timing' van het broeden, de legselgrootte en het broeden bepalen, besproken voor elk van de soorten en worden de soorten ook met elkaar vergeleken. Hoofdstuk V (Hudson) behandelt de populatiebiologie van de groep. Hoofdstuk VI (Bradstreet & Brown) gaat over voedsel en foerageren. Hoofdstuk VII (Gaston) beschrijft de groei van de jongen. Nuttig hierin is de discussie over het negatieve effect van de gebruikte studiemethoden op de ontwikkeling van de jongen. Hoofdstuk VIII (Birkhead) bespreekt de factoren die een rol spelen bij de kolonievorming, zoals

beschikbaarheid van voedsel, predatie, competitie om broedplaatsen, het vinden van een partner en overdracht van ziekten. Het blijkt dat vele theorieën nog wachten op een eerste toetsing. Hoofdstuk IX (Brown) geeft een overzicht van de verspreiding op zee en de trekroutes; duidelijk wordt dat we voor sommige populaties, zoals de Kortsnavelzeekoeten van Oost-Groenland, wat dit betreft nog in het duister tasten. Het laatste hoofdstuk (Evans & Nettleship) over bescherming vormt een logische afsluiting. De exploitatie van alkachtigen door de mens heeft de Reuzenalk uitgeroeid en is aan weerszijden van de Baffin Bay nog steeds aanzienlijk. De massale sterfte van Alcidae in visnetten en de introductie van nieuwe roofdieren op zeevogeleilanden hebben catastrofale gevolgen voor sommige populaties. Alle soorten, behalve de Kleine Alk, zijn sinds 1900 achteruit gegaan; Zeekoet, Alk en Papegaai-duiker vertonen in 1975-85 overigens weer enige toename in aantallen.

Dit boek kan beschouwd worden als het standaardwerk over de Atlantische Alcidae. Het is de opvolger van het werk van Finn Salomonsen (1944), aan wie het is opgedragen. Zowel voor vakman als amateur warm aanbevolen. Met name de prijs van de paperbackuitgave mag geen beletsel voor aanschaf zijn. J (K) DE KORTE

SHIRE PUBLICATIONS. Shire Natural History Series. Shire Publications, Cromwell House, Church Street, Princes Risborough, Aylesbury, Buckinghamshire HP17 9AJ, UK. 24 pp per issue. GBP 1.95 per issue.

The 1989 additions to the Shire Natural History Series include the following titles on birds: The Gannet by Bryan Nelson, The Song Thrush by Eric Simms, The Barn Owl by Iain R Taylor, The Blackcap and the Garden Warbler by Ernest Garcia and The Nightjar by Peter Tate. These handy and well-produced booklets give concise and up-to-date information on the species concerned. Although written for the interested layman or student, they will also appeal to the more knowledgeable birder. Both the authors, the series editor (Jim Flegg) and the publisher deserve praise on producing these little and attractively priced guides. GERALD J OREEL

aankondigingen

Belgian Birding Magazine In november 1989 lanceerde Natuur 2000 het eerste nummer van het tweemaandelijks tijdschrift 'Belgian Birding Magazine'. Het brengt recent vogelnieuws en artikelen over herkenning, voorkomen ed van Belgische en Westpalearticische vogelsoorten. BBM is Nederlands- en Engelstalig. De redactie bestaat uit Gerald Driessens, René Matthys en Bart de Schutter. Men kan zich op BBM abonneren door BEF 400 (België) of BEF 500 (buitenland) te storten op girorekening 833-4036621-30 ten name van Belgian Birding Magazine, p/a Lange Leemstraat 150, 2018 Antwerpen, België, onder vermelding van 'abonnement BBM, jaargang 1, 1990'. Dutch Birding wenst BBM alle succes toe!

Bird migration survey in Israel in autumn of 1990 From 1 August to 20 November 1990, the Israel Raptor Information Center IRIC organizes the 12th annual raptor, stork and pelican migration survey in northern Israel, from the Mediterranean Sea coast to the Rift Valley. About 500 000 raptors, 200 000 White Storks *Ciconia ciconia* and 70 000 White Pelicans *Pelecanus onocrotalus* pass through Israel each autumn! Experienced birders willing to assist in the survey for a period of *at least 1 month* will get free lodging and food for the length of their stay. Those interested are requested to send a short curriculum vitae to IRIC, c/o Shlomit Greenblum, Har-Gilo Field Study Center, Doar-Na Zfon Yehuda 90907, Israel, fax number 972-2-761183. Please state the period you will be available.

Negende veldornithologisch jaarboek van Noord-West-Vlaanderen Eind oktober 1989 verscheen het *Negende veldornithologisch jaarboek van Noord-West-Vlaanderen*. Het bespreekt het voorkomen van een 150-tal vogelsoorten in de regio Knokke - De Haan - Torhout - Wingene, ongeveer een vijfde van Westvlaanderen, België, in de periode van juli 1987 tot juni 1988. Voornaamste excursiegebieden zijn het Zwin, de Voor- en Achterhaven van Zeebrugge, de polder van Uitkerke, de talloze zandwinningsputten, boscomplexen zoals Bulskampveld, Vloethemveld, Tillegem, Tudor en Beisbroek.

20 auteurs werden bereid gevonden de 30 000 vogelwaarnemingen uit te werken. Alzo ontstond het 250 pp tellende boek met overzichten van alle belangrijke vogelgroepen. Traditioneel komen als eerste de watervogels, ganzen en zwanen aan de beurt. Daarna wordt dieper ingegaan op het voorkomen van de reigers en dagroofvogels. De grote belangstelling voor de steltlopers en nachtroofvogels brachten prachtige artikelen over deze soorten teweeg. Klap op de vuurpijl is dit jaar opnieuw het zangvogelartikel; dankzij uitgebreid telwerk aan de kust werden ook dit jaar weer heel wat zeldzaamheden opgetekend, zoals de Kleine Spotvogel *Hippolais caligata* en Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides*.

Kortom, het *Negende veldornithologisch jaarboek van Noord-West-Vlaanderen* is een onmisbaar instrument voor iedereen die een idee wil hebben over het reilen en zeilen van de vogelpopulatie in het noorden van Westvlaanderen. Het boek is tevens opgesmukt met prachtige pentekeningen en kan verkregen worden door storting van BEF 340 (inclusief BEF 40 portokosten) op girorekening 478-0010781-16 tnv Veldornithologisch Jaarboek, p/a Ronselarestraat 105, 8380 Brugge, België. Ook de vorige acht jaarboeken zijn nog steeds verkrijgbaar door storting van BEF 290 (inclusief BEF 40 portokosten) op het zelfde gironummer, onder duidelijke vermelding van het gewenste jaarboek.

Porphyrio The 'Groupe d'Ornithologie du Maroc Central' invites birders to become a subscriber to *Porphyrio*, whose first issue was published in 1989. The language in this publication is French. The annual subscription rate is NLG 28.00. Payment can be made directly into Belgian giro account 088-2088710-04 at Herstal, Liège, Belgium. The association's official address is: Groupe d'Ornithologie du Maroc Central, Département de Biologie, Faculté des Sciences de Meknès, Meknès, Morocco.

Protect the parrots The International Council for Bird Preservation ICBP has declared that the continuing disappearance of the world's parrots, brought about by the twin threats of habitat destruction and the international trade in wild birds, has reached the stage where it constitutes a global wildlife crisis. No fewer than 100 species of parrot (nearly one-third of the world's total) are at risk, with 75 now in immediate danger of extinction.

Over 200 000 parrots are imported into the EC every year, with up to four times as many dying in the process of capture and transportation. Almost unbelievably, no fewer than 40 species of parrot now considered at risk can still be imported legally. When trade barriers are relaxed in 1992, it will be even easier for dealers to move birds around in the community.

In response to this, ICBP is launching its *Protect the parrots* campaign which is calling for the following package of measures: 1 An EC import ban on all parrots at risk of extinction. 2 Strict new EC welfare standards for all parrots in transit. 3 A 'buy captive-bred' campaign in the UK promoting the purchase of only captive-bred birds as pets. 4 A 'habitat tax' payable on parrots sold in UK pet shops.

Furthermore, ICBP is developing an action plan to conserve threatened parrots throughout the world. This will include major initiatives to stem the illegal trade, with a focus on macaws and amazons of the Americas and the cockatoos of Indonesia and the Philippines. ICBP also aims to help establish parks and reserves at key forest sites for parrot conservation throughout the tropics, notably in the Andes, Brazil, the Caribbean, Indonesia, Mexico, the islands of the Pacific Ocean, the Philippines and West Africa.

If you would like more information on the *Protect the parrots* campaign, please write to Tony Juniper, Parrot Conservation Officer, ICBP, 32 Cambridge Road, Girton, Cambridge CB3 0PJ, UK.

Themanummer van Het Vogeljaar over Nachtzwaluw In juli 1985 is door de EG de Nachtzwaluw *Caprimulgus europaeus* toegevoegd aan de lijst van bedreigde vogelsoorten waarvoor door de aangesloten EG-landen speciale beschermingsmaatregelen dienen te worden genomen. In de nationale lijst van met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende vogelsoorten van het Ministerie van Landbouw en Visserij staat vermeld dat onderzoek met betrekking tot beheer en bescherming dient te worden bevorderd.

Om meer te weten te komen over de bestaande kennis met betrekking tot de te nemen beschermingsmaatregelen, is door het project 'Ecologische en Economische Betekenis van Vogels' een enquête gehouden onder beheerders van natuurgebieden. Uit de verkregen gegevens bleek dat veel van de noodzakelijke kennis in onvoldoende mate aanwezig was.

Door een ad hoc samenwerkingsverband tussen de 'Stichting Het Vogeljaar' en het genoemde vogelproject is een unieke samenwerking ontstaan tussen vogelaars uit binnen- en buitenland. De neerslag van onderzoek en samenwerking is gebundeld in een 136 pp tellend en rijk geïllustreerd themanummer van Het Vogeljaar over de Nachtzwaluw waarin uitvoerig wordt ingegaan op de levenswijze, de trek, het veldonderzoek, de bedreigingen, het passende beheer en andere wetenswaardigheden over deze bijzondere en geheimzinnige vogel van de schemering.

Losse exemplaren zijn, zolang de voorraad strekt, te bestellen door storting van NLG 12.50 (inclusief verzendkosten) op girorekening 964 472 tnv Het Vogeljaar, Delft, Nederland, o/v 'themanummer Nachtzwaluw'.

The new approach to identification *The new approach to identification* by Peter Grant and Killian Mullarney, which was published as a 10-part series in *Birding World* (September 1988- July 1989), is now available in updated and amended form as an attractive 40-page booklet. Liberally illustrated with photographs and superbly clear explanatory drawings and paintings, *The new approach* for the first time brings together and explains those aspects of field skill and knowledge which form the basis of modern identification techniques. Because these techniques can be applied to common species (for ageing, sexing, explaining otherwise confusing plumage variations, etc) as well as to the trickiest identification problems, *The new approach* is essential reading for beginners and experienced birders alike. If you missed the complete series in *Birding World*, or if you want the convenience of having the series under one cover, copies of *The new approach* can be obtained from Peter J Grant, 14 Heathfield Road, Ashford, Kent TN24 8QD, UK (GBP 5.00 each, including postage). Payment can be made directly into UK giro account 39 961 8805 in the name of P J Grant.

verzoeken

Avifauna van Goeree Door leden van de VWG Goeree-Overflakkee is de afgelopen 10 jaar veel kwantitatief onderzoek gedaan naar het voorkomen van broedvogels en niet-broedvogels in hun werkgebied. Het ligt in de bedoeling dit materiaal de komende jaren te gaan bewerken en te publiceren. Om echter ook een zo nauwkeurig mogelijk beeld te krijgen van het voorkomen van dwaalgasten, wordt men verzocht alle waarnemingen van zeldzame en schaarse soorten op Goeree-Overflakkee zo gedetailleerd mogelijk door te geven aan G Brinkman, Willem de Jagerstraat 52, 3251 BG Stellendam, Nederland, 01879-1048.

Colour-marked waders in eastern Mediterranean and central and eastern Europe In spring 1990, the Dutch Working Group for International Wader and Waterfowl Research WIWO will be organizing the 'Eastern Mediterranean Wader Project 1990' in co-operation with the Wader Study Group. The aim of this project is to describe the spring migration of waders through the eastern Mediterranean region and central and eastern Europe, and to identify major migration routes within these regions. Regular counts will be made at several sites within these region, including Egypt, Greece, Tunisia, Turkey and the Ukrainian Black Sea coast.

In Egypt and Tunisia, attempts will be made to ring and colour-mark large numbers of waders. The marks will include a colour-dye on the rear of the underparts and on the rump and wing *in combination* with a coloured tape around the metal ring (above tarsus). The colour-dye indicates the country of marking: (orange-) yellow for Egypt and (pinkish-) red for Tunisia. The leg-flag will indicate the date of marking.

Anyone observing colour-marked waders with *one of these combinations* of colour marks is requested to report these. Details of the observation should include date, locality, species, position (rear/front) and colour of dye and tape (leg-flag left or right leg) and preferably also flock size, behaviour and accompanying species.

Please send details of the observation (preferably in English, German or French) to WIWO, c/o Dribergseweg 16C, 3708 JB Zeist, Netherlands. Do not forget to include your own address. Contributors will receive details on the locality and date of ringing and will be acknowledged in future publications.

Zwarte Mezen-invasie in Nederland in najaar van 1989 Om een beter inzicht te krijgen in de omvang en het verloop van de invasie van Zwarte Mezen *Parus ater* in Nederland in het najaar van 1989, zouden Hans van Gasteren, Hans Groot, Kees Mostert en Leo van Ruiten het bijzonder op prijs stellen om trekwaarnemingen van deze mezesoort te ontvangen uit de periode van 1 september tot 31 december 1989. Dit onder vermelding van datum, plaats, atlasblok, aantal, het al of niet samen voorkomen met andere (meze)soorten en, indien over- of langsvliegend, richting en tijd. De waarnemingen kunnen worden opgestuurd naar Hans van Gasteren, Moerwater 27, 2715 GM Zoetermeer, Nederland.

dba-nieuws

Adreswijziging van Dutch Birding Wij maken u erop attent dat door aanpassingen in het postbusbestand van PTT-post het adres van Dutch Birding (en de Dutch Birding Association) een kleine wijziging heeft ondergaan in postbusnummer en postcode. Vanaf heden is het adres: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland.

Change of address of Dutch Birding Please note that because of a reorganization at the Post Office, the address of Dutch Birding (and the Dutch Birding Association) has undergone a minor change in PO Box number and zipcode. From now on, the correct address is: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands.

Dutch Birding telefoonlijst 1990 In juni 1990 verschijnt een herziene versie van de Dutch-Birding telefoonlijst. Men kan deze bestellen door vóór 1 juni 1990 NLG 2.50 of BEF 50 (inclusief verzend en portokosten) over te maken op girorekening 41 48 343 (Nederland) of 000 1592468 19 (België) ten name van de Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland, onder vermelding van 'telefoonlijst 1990'.

Personen die in de telefoonlijst wensen te worden opgenomen kunnen zich opgeven bij bovenstaand adres. Wijzigingen kunnen ook op deze wijze worden doorgegeven. Deelname is vrijwillig en staat open voor iedereen. Voor inlichtingen kan men zich wenden tot Max Berlijn, 020-795207.

Lijstjes en getallen Gerard Steinhaus is met 371 soorten op zijn Nederlandse lijst de eerste vogelaar die de grens van 370 soorten passeerde. De voorsprong op zijn naaste 'belagers', Klaas Eigenhuis en Gerald Oreel (beiden 369), bedraagt twee soorten. Tot de 'kopgroep' kunnen verder worden gerekend: Edward van Ijzendoorn (367), Eugène van der Burg (366) en Jowi de Roever en Joop Swaab (beiden 365). Er zijn nu 11 vogelaars met meer dan 360 soorten en 23 met meer dan 350. Als de huidige progressie zich weet voort te zetten, dan mag

verwacht worden dat de magische barrière van 400 soorten in 1995 of 1996 bereikt wordt. De genoemde totalen zijn bijgewerkt tot 1 januari 1990.

Nieuwe DBA-service: Dutch Birding Travel-Reports Service Veel vogelaars die naar het buitenland reizen maken bij hun voorbereiding gebruik van verslagen. Het is echter niet altijd eenvoudig om aan goede en goedkope rapporten te komen. Daarom heeft de Dutch Birding Association kort geleden Dirk de Moes gevraagd de uitwisseling van reisverslagen, zoals hij die al enige jaren aan het opzetten is, met ingang van 1990 als DBA-activiteit voort te zetten: een wereldomvattende reisverslagen-centrale die goede rapporten levert tegen prijzen die - om onkosten te dekken en nieuwe verslagen te kunnen verwerven - slechts iets boven de kostprijs liggen. Voor belangstellenden zijn intussen (tegen vergoeding van verzendkosten) een nuttige handleiding voor het schrijven van verslagen en een catalogus van reeds te bestellen verslagen beschikbaar. Het spreekt vanzelf dat men bestellingen ruim op tijd dient te plaatsen.

Wij streven naar een kwalitatief hoogstaande collectie die tegelijkertijd up-to-date is. Daarom verzoeken wij vogelaars recente verslagen op te sturen naar Dirk de Moes met wie ook onkostenvergoeding, copy-right etc besproken kunnen worden.

Voor nadere inlichtingen over deze DBA-service kan men terecht bij Dirk de Moes, Croeseelaan 174, 3521 CH Utrecht, Nederland, 030-960219 (24 h per dag bereikbaar via een automatisch antwoordapparaat).

Pelagic trips vanuit Lauwersoog in augustus en september 1990 Het grote succes van de pelagic trips in september en oktober 1989 (Dutch Birding 11: 182-183, 1989) is voor de DBA aanleiding om in 1990 weer enige trips te organiseren. Op zaterdag 25 augustus, zaterdag 15 september en zaterdag 29 september 1990 zal schipper E Staal met zijn *MS Lauwers* klaar staan om u vanuit Lauwersoog Gr naar de rijke zeevogelgebieden ten noorden van Ameland en Schiermonnikoog te brengen. In tegenstelling tot waarnemingsposten langs de kust bieden deze boottochten een ideale gelegenheid om de regelmatig voorkomende zeevogels van nabij te observeren. De goede ervaringen met verfijnde lokmiddelen tijdens de tochten van 1989 houden bovendien de hoop levend dat er dit jaar een zeldzame pijstormvogel of stormvogeltje naar de boot kan worden gelokt.

De kosten bedragen slechts NLG 35.00 per persoon per tocht. Lokmiddelen, een kopje koffie bij vertrek en een deskundige leiding zijn bij deze prijs inbegrepen. Deelnemers wordt gevraagd het desbetreffende bedrag te storten op girorekening 29 70 581 ten name van Wim van der Schot, Oostenburgervoorstraat 79-huis, 1018 MP Amsterdam, Nederland, onder vermelding van 'pelagic trips' en de datum(s) waarop u mee wilt gaan. Restitutie van gestorte bedragen kan alleen plaatsvinden als ten gevolge van pech (motorpech, storm etc) de tocht niet kan doorgaan of als uw storting ontvangen wordt nadat de betreffende tocht volgeboekt is. Maximaal 40 personen kunnen aanmonsteren, dus verzorg uw boeking tijdig om verzekerd te zijn van een plaats. Ongeveer 1 maand voor vertrek zullen gedetailleerde gegevens over de tochten schriftelijk aan de deelnemers worden verstrekt.

recent wp reports

This review of recent reports of rare and interesting birds in the Western Palearctic refers mainly to **October, November and December 1989**. The records are largely unchecked, not authenticated.

On 19-21 October, three single **Little Shearwaters** *Puffinus assimilis* were reported off Ouessant, Finistère, France; one was claimed at Westkapelle, Zeeland, Netherlands, on 30 October. A **Pink-backed Pelican** *Pelecanus rufescens* and a **Yellow-billed Stork** *Mycteria ibis* were seen at Abu Simbel, Egypt, on 6 and 8 November, respectively. At Lochwinnoch RSPB reserve, Strathclyde, a male **American Black Duck** *Anas rubripes* remained from 26 November onwards, being the first twitchable individual in the UK since 1985. However, the taxonomic status of this duck is disputed. The view is gaining ground that the American Black Duck is just a dark morph of the Mallard *A platyrhynchos* (Auk 103: 701-709, 1986, 105: 804-807, 1988). An adult male **Common Scoter** *Melanitta nigra* showing the characters of the Nearctic subspecies *M n americana* was seen off Gullane Point, Lothian, Britain, on 22 November. Eyne, Pyrénées-Orientales, produced the first **Imperial Eagle** *Aquila heliaca* for France this century on 22-23 October. A first-winter **Gyr Falcon** *Falco rusticolus* was present at the Meldorfer Bucht, Schleswig-Holstein, FRG, from 8 November to 7 December. One may wonder whether the pair of **Demiselle Cranes** *Anthropoides virgo* photographed at Bleiburg, Kärnten, Austria, on 4 October were the same birds that remained at Heusden, Noordbrabant, Netherlands, from 17 August to 12 September (cf Dutch Birding 11: 186, 1989). A **Killdeer** *Charadrius vociferus* stayed on St Mary, Scilly, Britain, from 15 to 25 November. Interestingly, four adult **Kittlitz's Plovers** *C pecuarius* were present at Merzouga, Morocco, in January 1990 (at least on 21-23). The second and third **American Golden Plover** *Pluvialis dominica* for the Netherlands were observed on Texel, Noordholland, from 19-28 October and near Staveren, Friesland, on 19 November. In Portugal, a juvenile **Semipalmated Sandpiper** *Calidris pusilla* was trapped at

the Quinta da Rocha salinas, Mexilhoeira Grande, on 18 October. From 26 November onwards, up to three **Slender-billed Curlews** *Numenius tenuirostris* were recorded at their traditional spot at Merja Zerga, Morocco. On 6 December, one bird was shot by a local hunter and its right leg damaged! A **Greater Yellowlegs** *Tringa melanoleuca* was in the Golfe du Morbihan, Morbihan, from 19 November and an immature **Spotted Sandpiper** *Actitis macularia* at Poses, Eure, from 18 November to 2 December, both constituting the second record for France. An extremely confiding **Terek Sandpiper** *Xenus cinereus* was found wintering at North Blyth, Northumberland, Britain, from 22 November onwards. On Yell, Shetland, Britain, a first-winter **Ivory Gull** *Pagophila eburnea* was observed from 2 to 9 December. Remarkably, an adult **Roseate Tern** *Sterna dougallii* was reported on Öland on 14 September (if accepted the third Swedish record of this cosmopolitan species). The first live **Brünnich's Guillemot** *Uria lomvia* for Denmark (after six birds found dead) was at Hundested, Frederiksborg, on 10 December. A flock of eight **Pink-headed Turtle Doves** *Streptopelia roseogrisea* found at Abu Simbel on 7 November constituted the first record of this African species for Egypt. A **Rufous Turtle Dove** *S orientalis* found in poor condition at Pori, Finland, at the end of November has been taken into captivity. A dying **Mourning Dove** *Zenaidra macroura* found at the Calf of Man, Isle of Man, UK, on 31 October represented the first record of this American species for the WP. **Yellow-billed Cuckoos** *Coccyzus americanus* were seen at Landguard Point, Suffolk, and Lundy, Devon, Britain, on 25 October and at Waterford, Co Waterford, Ireland, on 27 October. The record of an **Olive-backed Pipit** *Anthus hodgsoni* at Landsort on 1 October was only the second for Sweden. Two **Pechora Pipits** *A gustavi* were found in Britain: one on North Ronaldsay, Orkney, on 3 October and ano-

23 Gyrfalcon *Falco rusticolus*, Meldorfer Bucht, Schleswig-Holstein, FRG, November 1989
(Axel Halley) **24** Citrine Wagtail *Motacilla citreola*, Tresco, Scilly, Britain, October 1989
(David Cottridge)

25 Red-breasted Nuthatch *Sitta canadensis*, Holkham Pines, Norfolk, Britain, October 1989 (David Cottridge)

26 Hume's Warbler *Phylloscopus humei*, New Biggin, Northumberland, Britain, November 1989 (A S Butler)

27 Kittlitz's Plover *Charadrius pecuarius*, Merzouga, Morocco, January 1990 (Arnold Meijer)

28 Dark-eyed Junco *Junco hyemalis*, Portland, Dorset, Britain, December 1989
(David Tipling)

ther on Fair Isle, Shetland, from 4 to 22 October. A **Citrine Wagtail** *Motacilla citreola* was recorded on Tresco, Scilly, Britain, on 2-5 October. An adult male **Grey Hypocolius** *Hypocolius ampelinus* was at Eilat from 21 November onwards, being the second Israeli record. In early December, 700 Grey Hypocolius were counted at three roosts in Bahrain. A **Thrush Nightingale** *Luscinia luscinia* found dead at Joinville, Haut-Marne, on 20 September was only the second record for France. The report of an **Isabelline Wheatear** *Oenanthe isabellina* on Endelave, Århus, on 21 September was a potential first for Denmark. A male **Pied Wheatear** *O. pleschanka* visited Fair Isle on 10-11 October. A **Dusky Thrush** *Turdus naumanni eunomus* was seen briefly at Helsinki, Finland, on 26 December. On North Ronaldsay, a **Blyth's Reed Warbler** *Acrocephalus dumetorum* was trapped on 3 October. In early November, a **Desert Warbler** *Sylvia nana* was on Langli, Ribe, another potential addition to the Danish avifauna. With records in Britain (two), Denmark (one) and Sweden (one) in November and December, **Hume's Warbler** *Phylloscopus humei* produced an interesting series. For a

review of its characters, see *Birding World* 2: 421-424, 1989). One of the highlights this autumn was the presence of a **Red-breasted Nuthatch** *Sitta canadensis* at Holkham Pines, Norfolk, Britain, from 13 October onwards (for more details of its discovery, see *Birding World* 2: 354-356, 1989). If accepted, this will be the second record of this Nearctic species for the WP (the first being an adult male on Vestmannaeyjar, Iceland, on 21 May 1970). A **Wallcreeper** *Tichodroma muraria* seen flying over Heist, Westvlaanderen, Belgium, on 5 November was followed by the equally unexpected, most exciting discovery of a wintering Wallcreeper at Amsterdam, Noordholland, Netherlands, on 13 November. It roosted each evening behind the neon letters of the main building of the Free University. So far, there were no accepted records of this beautiful bird for the Netherlands. There were two surprising wintering records of **Dark-eyed Junco** *Junco hyemalis* in Britain: an immature male at Portland, Dorset, from 3 December onwards and an adult male at Church Crookham, Hampshire, from 27 December onwards.

Gerald J OreeI, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam, Netherlands

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels beslaat voornamelijk de maanden **oktober, november** en **december 1989**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan Arnoud van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren. Deze zijn verkrijgbaar bij Peter de Knijff, Cederstraat 37, 2404 VC Alphen aan den Rijn, Nederland.

DUIKERS TOT VALKEN Er werden 17 **IJsduikers** *Gavia immer* aangetroffen waarvan één van 26 november tot 3 december op de Barge de l'Eau d'Heure Hg. Voor langere tijd waren er exemplaren op de Wester- en de Oosterschelde Z en bij IJmuiden Nh. Op 15 oktober werd het respectabele aantal van 2800 **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* gezien bij Ameland Fr. **Kuhls Pijlstormvogels** *Calonectris diomedea* werden gemeld op 8 oktober bij Bloemendaal Nh en

op 6 november bij Zeebrugge Wvl. **Grote Pijlstormvogels** *Puffinus gravis* werden opgemerkt op 7 oktober bij Vlieland Fr en op 20 oktober bij Camperduin Nh. Op 30 oktober werd een **Kleine Pijlstormvogel** *Puffinus assimilis* geclaimd bij Westkapelle Z. **Stormvogeltjes** *Hydrobates pelagicus* werden waargenomen op 6 oktober bij Terschelling Fr, op 9 oktober, door vele waarnemers, langs de Afsluitdijk Fr, op 12 oktober bij de Langevelderslag Zh en op 30 oktober, de

29 IJsduiker *Gavia immer*, IJmuiden, Noordholland, december 1989 (Arnoud B van den Berg)

gehele middag, tussen de pieren van IJmuiden. Deze vogel kon ondanks roekeloze zoekpogingen de volgende ochtend niet meer worden teruggevonden. In oktober werden tenminste 70 **Vale Stormvogeltjes** *Oceanodroma leucorhoa* gemeld. Voor de goede orde worden hier nog de, in het vorige nummer vermelde, waarnemingen van 'donkerstuitige stormvogeltjes' herhaald: 7 oktober bij Oostende Wvl en Mariakerke Wvl en 8 oktober voor de kust van Schiermonnikoog Fr. **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax arisototelis* werden gezien van 30 oktober tot 17 november bij IJmuiden, op 12 en 18 november op de Nieuwe Waterweg bij de Maasvlakte Zh, op 23 december bij Ritthem Z, op 26 december weer bij IJmuiden en op 26 en 27 december bij de Brouwersdam Zh. Een onvolwassen **Kwak** *Nycticorax nycticorax* werd gemeld op 18 oktober als draadslachtoffer bij Drachten Fr en op 30 oktober langs de Knardijk Fl. **Koereigers** *Bubulcus ibis* waren er van 21 oktober tot 8 november bij Bleskensgraaf Zh, van 1 tot 5 november en van 18 tot eind november bij Deventer O, op 11 november bij Windesheim O en op 16 november bij Schipbeek O. In oktober verbleven er nog maximaal drie **Grote Zilverreigers** *Egretta alba* en één hybride met **Blaauwe Reiger** *Ardea cinerea* in de Ooypolder Gld. Andere Grote Zilverreigers werden gezien bij Deventer op 2 oktober en 15 november, bij Zandvoort Nh op 4 oktober, bij de Houtribweg Fl op 5 oktober, bij Valkenswaard Nb op 8 oktober, bij Zwijnaarde Ovl op 16 oktober, bij Merkem Wvl van 22 oktober tot 3 november, bij Piaam Fr op 28 oktober, bij de Barrage de l'Eau d'Heure in oktober en begin november, bij Limmen Nh op 19 november, bij de Knardijk op 20 november, bij Heemskerck Nh van 25 tot 27 november, bij Haarlem Nh op 1 december en bij Hensies Hg op 17 december. Vanaf 26 november zat er traditioneel weer één bij Nuland Nb. Op 8 december werd een **Zwarte Ooievaar** *Ciconia nigra* gemeld bij Wons Fr. Vermeldenswaard zijn 10 **Ooievaars** *Ciconia* die op 11 oktober bij Bakkum Nh vlogen. Een **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* werd tot in de tweede week van oktober gezien tussen Holwerd Fr en Ternaard Fr, zat van 15 tot 22 oktober weer bij Oorderen A, en was op 9 november kortstondig aanwezig bij Buttinge

30 Dwerggans *Anser erythropus*, Strijen, Zuidholland, december 1989 (Hans Gebuis)

Z. Vanaf 6 december kon men bij Nieuw-Lekkerland Zh, een adult exemplaar, tot ver in het nieuwe jaar, een handje geven. **Flamingo's** *Phoenicopterus ruber roseus* werden tot in november gezien in de Oostvaardersplassen Fl en het Lauwersmeer Gr (op beide plaatsen maximaal twee). Verder werden ze nog gemeld bij Deventer, Den Oever Nh, de Flauwers Inlaag Z en de Philipsdam Z. Vanaf 20 november zaten vijf **Dwergganzen** *Anser erythropus* bij het Verdronken Land van Saeftinge Z; na 28 november bleef er nog één tot 9 december. In Flevoland werden exemplaren gezien langs de Ibisweg Fl op 2 december, de Meerkoetweg Fl op 3 december en de Strandgaperweg Fl op 25 december. Bij Stad aan 't Haringvliet Zh verbleef één exemplaar van 3 tot 26 december, bij Stellendam Zh één op 8 december, in de Workumerwaard Fr van 10 tot 26 december maximaal drie, bij Strijen Zh maximaal acht in de maand december en van 26 tot 28 december één bij de Flauwers Inlaag. Verschillende exemplaren waren voorzien van kleurringen. Opmerkelijk was het verschijnen van vijf adulte **Sneeuw-**

ganzen *A caerulescens* op 22 december in de Noordoostpolder Fl, gelet op het feit dat hier in de voorgaande winter twee adulten en drie juvenielen werden gezien. Behalve her en der een 15-tal exemplaren, zat er één vanaf 18 november bij de Plaat van Scheelhoek Zh in gezelschap van twee **Ross' Ganzen** *A rossii*. **Zwarte Rotganzen** *Branta bernicla nigricans* waren aanwezig op Texel Nh van 15 tot 18 oktober en bij Holwerd op 17 oktober. De eerste **Roodhalsgans** *B ruficollis* bevond zich begin november op Terschelling. Daaropvolgend werden exemplaren waargenomen bij; het Verdrongen land van Saeftinge, de Anna Paulownapolder Nh, de westkant van het Lauwersmeer Fr (twee), de Vogelweg Fl, de Workumerwaard en omgeving (tenminste twee), het Leekstermeer Gr, Strijen (vier), Giekerk Fr, langs de Strandgaperweg en in de Wieringermeer Nh. **Krooneenden** *Netta rufina* verbleven bij de Philipsdam op 3 oktober (drie), in de AW-duinen Nh op 5 oktober, op de Zevenhuizer Plas Zh vanaf 14 oktober (maximaal vier), bij Oorderen van 15 tot 21 oktober, bij Monnickendam Nh op 19 oktober (14), in Haarlem rond 2 november, langs de Oostvaardersdijk Fl op 12 november en in de HW-duinen Zh vanaf 13 november (maximaal twee). **Witoog-eenden** *Aythya nyroca* waren schaars, met exemplaren van 6 september tot 4 oktober bij

Beernem Wvl (maximaal vier), op 14 oktober en 12 november op de Zevenhuizer Plas, op 21 november langs de Oostvaardersdijk, op 19 en 20 november bij Harchies Hg en tusslotte de vaste bezoeker van het Meertje van Caprera in Bloemendaal Nh op 24 december. Na het frustrerende voorjaarsgeval van een vrouwtje bij IJmuiden dook op 7 oktober een mannetje **Koningseider** *Somateria spectabilis* op bij het Kornwerderzand Fr en verbleef aldaar, zij het op grote afstand, tot 9 oktober. Op 13 oktober werd een **Stellers Eider** *Polysticta stelleri* gemeld op Schiermonnikoog en op 21 november bij Zeebrugge. Van 3 tot 5 november zat een onvolwassen **Witkopeend** *Oxyura leucocephala* bij La-tours Lux. **Zwarte Vrouwen** *Milvus migrans* trokken over bij Wolfheezee Gld op 2 oktober en langs de Oostvaardersdijk op 5 oktober. **Rode Vrouwen** *M milvus* werden gezien op 5 oktober langs de Oostvaardersdijk en de Praamweg Fl, op 12 november bij Nijlen A, Bruchem A en Blokkesdijk A, op 16 november bij Oostkamp Wvl, op 18 november bij Lier-Duffel A en De Braakman Z, op 26 november bij Hoogeveen D en op 3 december bij Vlaardingen Zh. De **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* die in de vorige rubriek bij Neerijse B werd gemeld was ook op 1 oktober nog aanwezig. Maar daar hield het niet mee op. Andere exemplaren waren er bij Enkhuizen Nh op 5 oktober, bij Katwijk Zh en bij de Brouwersdam op 18 november, waarschijnlijk deze laatste bij de Schelphoek Z op 19 november, bij de Ventjagersplaten Zh op 26 november, bij Ohé en Laak L op 2 december, op de Plaat van Scheelhoek op 5 december, op Texel op 18 december en in de Wieringermeer van 19 december tot in februari. Een mogelijke **Slangearend** *Circus gallicus* vloog op 13 oktober over Munte Ovl. **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* werden nog gezien op 18 oktober op de Vlinderbalg Gr en op 19 oktober bij Zoetermeer Zh. Op 11 november werd een zeer laat exemplaar geclaimd bij Scheveningen Zh. Op 4 oktober vloog een **Steppebuizerd** *Buteo buteo vulpinus* over Hoewelaken Gld. Op 1 oktober zat er een **Visarend** *Pandion haliaetus* op de Ventjagersplaten, op 5 oktober vloog er één over Lier, op 28 oktober één over Katwijk, op 29 oktober één bij Nuene Nb en op 12 november zat er één bij het

31 Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica*, Texel, Noordholland, oktober 1989 (René Pop)

32 Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus*, Nieuw-Lekkerland, Zuidholland, december 1989
(Hans Gebuis) 33 Grote Burgemeester *Larus hyperboreus*, Brouwersdam, Zuidholland,
oktober 1989 (Henk van Harskamp)

34 Kleine Alk *Alle alle*, Haringvlietsluizen, Stellendam, Zuidholland, november 1989
(Frank Dröge)

35 Vorkstaartmeeuw *Larus sabini*, Texel, Noordholland, oktober 1989
(Hans Gebuis)

Quackjeswater Zh. Er waren nog **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* op 5 oktober bij Tienen B en op 8 oktober bij Aalten Gld. Op 13 november was er een claim van een onvolwassen **Giervalk** *F rusticolus* bij Het Zwin Wvl. Van de c 50 gemelde **Slechtvalken** *F peregrinus* bezette zeker de helft met enige regelmaat een vaste plek. Het Lauwersmeer was weer de beste plek met acht exemplaren op 11 november.

KRAANVOGELS TOT ALKEN De **Kraanvogel** *Grus grus* die eind september bij Renkum Gld zat, was tot 3 oktober aanwezig. Tussen 22 oktober en 11 november werden c 1500 doortrekkende Kraanvogels gemeld. Op 31 december zat een onvolwassen exemplaar bij Budel-Dorplein Nb. **Stelkluten** *Himantopus himantopus* werden op 11 november gezien bij Sint Agatha-Rode B (tot 19 november) en bij Nieuwpoort A. Op 17 oktober werden vijf **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* gemeld bij Holwerd en op 3 november zat er één bij Zeebrugge. De adulte **Amerikaanse Goudplevier** *Pluvialis dominica* die van 19 tot 28 oktober op Texel veel belangstelling genoot, was de eerste 'kleine' goudplevier voor Nederland sinds 10-tallen jaren. Uiteraard volgde hierop meteen een tweede waarneming. In de middag van 19 november werd tussen Staveren Fr en Warns

Fr door slechts enkele waarnemers een Amerikaanse Goudplevier gezien. Bij de Vlienderbalg was van 3 tot 17 november af en toe een adult winter **Grote Grijs Snip** *Limnodromus scolopaceus* te bezichtigen. **Rosse Franjepoten** *Phalaropus fulicarius* werden gezien bij de Eemshaven Gr op 3 oktober, langs de Afsluitdijk op 8 oktober, bij Terschelling op 11 oktober, bij Staveren van 21 tot 24 oktober, bij Terneuzen Z op 22 oktober, te Oostende op 11 november, langs de pier van IJmuiden op 17 november, bij Ritthem van 11 tot 26 december en bij Scheveningen op 26 december. De spectaculaire opleving in het broedbestand van de **Zwartkopmeeuw** *Larus melanocephalus* in de afgelopen zomer, leverde geen toename op van het aantal na-jaarswaarnemingen. Alleen van IJmuiden is bekend dat er een exemplaar overwinterde. De trek van juveniele **Vorkstaartmeeuwen** *L. sabini* zette in oktober nog even door. Op 1 oktober bij de Maasvlakte, op 2 oktober op Terschelling, op 7 oktober op Terschelling (drie), Vlieland, bij Westkapelle (twee) en Zeebrugge, op 9 oktober bij Camperduin, op 15 oktober bij Westkapelle, op 21 oktober bij Camperduin en op Texel en op 30 oktober bij Scheveningen (twee). **Geelpootmeeuwen** *L. cachinnans* werden gezien bij de Ooyolder op 1 oktober, 28 oktober en 24 december (tenminste twee), bij IJmuiden op 2 en op 27

recente meldingen

oktober (twee), op de Maasvlakte op 10 oktober, bij Heist en Zeebrugge enkele in oktober, bij Lier en bij Harchies enkele de gehele maand november, bij Almere Fl op 27 november en bij Dodewaard Gld op 28 november. Op 11 oktober werd op Schiermonnikoog een **Kleine Burgemeester** *L. glaucoides* gemeld en op 1 november één bij IJmuiden. Pas op 2 december werd op het strand van IJmuiden opnieuw een Kleine Burgemeester gezien en vanaf 16 december werd deze uitvoerig gedocumenteerd in de IJmuidense Haringhaven. De vogel liet zijn ietwat barbaarse eetgewoonten tot op enkele meters bestuderen. Op 23 en 27 december blijken zowel in IJmuiden als op de markthallen in Amsterdam Nh Kleine Burgemeesters aanwezig te zijn. De adulte **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* die elke winter terugkeert naar de Brouwersdam was vanaf 7 oktober present. Op 18 oktober werd er een exemplaar gezien bij Bloemendaal en op 27 november zat een adult exemplaar op de Zuidpier van IJmuiden. Vanaf 16 december ver-

toefden drie, later nog maar twee, **Grote Sterns** *Sterna sandvicensis* bij de Brouwersdam. Op die plek werd van 11 tot 13 november ook een onvolwassen **Zwarte Zeekoet** *Cephus grylle* gezien. **Kleine Alken** *Alle alle* vlogen vooral tussen 22 oktober en 15 november langs. In de hele periode werden 132 exemplaren gemeld waarvan alleen al op 31 oktober 84 op Schiermonnikoog. Dit is het grootste aantal dat ooit op één dag voor de Nederlandse kust werd gezien! Kleine Alken verbleven voor langere tijd bij Westerland Nh van 12 tot 19 november, bij Breezanddijk Fr van 23 november tot 17 december, en bij de Haringvlietsluizen Zh van 25 november tot 16 december. Niet minder dan 17, grotendeels onbevestigde, waarnemingen van **Papegaiduikers** *Fratercula arctica* kwamen ons ter ore.

SPECHTEN TOT GORZEN Uitzonderlijk is de melding van twee **Draaihalzen** *Jynx torquilla* begin december op een landgoed bij Eelde D. Op 11 november vloog bij Katwijk een

36 Kleine Burgemeester *Larus glaucoides*, IJmuiden, Noordholland, december 1989 (René Pop)

37-38 Roodstuitzwaluw *Hirundo daurica*, Texel, Noordholland, oktober 1989
(Lammert van der Veen)

Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla* zuidwaarts. Begin december werden er nog **Boerenzwaluwen** *Hirundo rustica* waargenomen bij Bergen Nh, Terneuzen en Bleiswijk Zh. Dé 'inhaalsoort' van dit najaar kwam in veelvoud, in de gestalte van vijf **Roodstuitzwaluwen** *H. daurica*, die van 27 oktober tot 1 november te zien waren op Texel. Op 2 november vloog er één langs Katwijk. In oktober werden nog enkele **Duinpiepers** *Anthus campestris* en c 20 **Grote Piepers** *A. richardi* waargenomen. Late Grote Piepers waren op 14 november bij Marken Nh en op 18 november bij Zoutkamp Gr. **Roodkeelpiepers** *A. cervinus* werden waargenomen op 4 oktober bij Valkenisse Z en op Terschelling, op 12 oktober bij 's Gravenhage Zh, op 15 oktober bij Camperduin, op 17 oktober bij Moeskroen Hg en de HW-duinen en op 18 oktober bij Deventer. **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* werden slechts gemeld op 25 december in Groningen Gr (drie) en op 29 december bij Rhenen U. **Siberische Roodborsttapuiten** *Saxicola torquata maura* werden opgemerkt op 25 oktober op Texel en 13 november in de HW-duinen. Op Texel zou op 9 oktober een **Rode Rotslijster** *Monticola saxatilis* zijn gezien. Bij Harchies waren in oktober en november drie zangposten van **Cetti's Zanger** *Cettia*

cetti en ook werd een niet-zingend exemplaar waargenomen. Na de koudeperiode in de derde decade van november werd nog slechts één exemplaar aangetroffen. De laatste **Sperwergrasmussen** *Sylvia nisoria* van dit, voor deze soort volle seizoen, waren er op 4 oktober op de Eemshaven, op 5 en 6 oktober op Terschelling en op 8 oktober een vangst bij Castricum Nh. Op 5 november werd hier een **Siberische Braamsluiper** *S. curruca blythi* gevangen. **Pallas' Boszangers** *Phylloscopus proregulus* waren vroeg en in voldoende aantal voorradig dit jaar. Ze zaten op 8 oktober op het Kornwerderzand, op 10, 15 (vier), 27 en 31 oktober op Texel, op 10 oktober op Terschelling (vangst), op 11 en 12 oktober bij Zeebrugge (zingend), op 13 oktober op Rottumerplaat Gr (vangst), op 15 oktober op Schiermonnikoog (twee vangsten), op 17 oktober bij Heist en bij Zeebrugge, op 18 en 19 oktober bij Blankenberge Wvl, op 22 en 24 oktober (twee vangsten) en 4 november (vangst) bij Castricum, op 27 oktober bij Duinbergen Wvl (vangst), op 6 november bij De Haan Wvl (vangst), op 8 en 15 november op Vlieland en op 13 november bij de Eemshaven. Tussen 20 september en 15 oktober werden c 45 **Bladkoningen** *P. inornatus* gemeld. Daarna tot 15 november nog maar zeven. Een **Humes Bladkoning** *P. humei*

39 Siberische Tjiftjaf *Phylloscopus collybita tristis*, Texel, Noordholland, oktober 1989
(Hans Gebuis)

40-41 Rotskruiper *Tichodroma muraria*, Amsterdam-Buitenveldert, Noordholland,
november 1989 (René Pop)

42 Rotskruiper *Tichodroma muraria*, Amsterdam-Buitenveldert, Noordholland, november 1989 (Arnoud B van den Berg)

werd gehoord op 19 oktober bij Zeebrugge. Er waren twee vangsten van **Raddes Boszangers** *P. schwarzi* bij Het Zwin op 6 en 10 oktober, hetgeen, samen met nog een vangst in het binnenland, het aantal Belgische gevallen op vijf bracht. Op 16 oktober werd op Texel een **Bruine Boszanger** *P. fuscatus* gemeld en op 25 en 28 (vangst) oktober één op de Maasvlakte, waar zich ook nog een Raddes Boszanger bevond. Tussen 15 oktober en 14 november werden 12 **Siberische Tjiftjaffen** *P. collybita tristis* opgemerkt waaronder een zingend exemplaar op Texel. Daarnaast waren er vangsten op 4 november bij Castricum en op 12, 14 en 15 november in de AW-duinen en een laat exemplaar op 3 en 25 december bij Harchies. Meldingen van **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* waren op twee handen te tellen; bij Heist op 2 oktober, op Terschelling op 4 en 5 oktober, bij Zeebrugge op 4 en 5 oktober (maximaal vier), op het Kornwerderzand op 8 oktober en op Schiermonnikoog op 17 oktober (vangst). Vanuit Nederland werd er met veel verbazing

gereageerd op de waarneming van een langsvliegende **Rotskruiper** *Tichodroma muraria* op 5 november over het strand van Heist; waar zou die terechtkomen? Een paar dagen later wist men het. Vanaf 13 november werd een Rotskruiper tot ver in het nieuwe jaar gezien op het terrein van de Vrije Universiteit in Amsterdam-Buitenveldert. Nh Op 3 oktober werd een **Taigaboomkruiper** *Certhia familiaris* gemeld bij Wageningen Gld. Op 3 november werd er een gevangen bij De Haan en zingende Taigaboomkruipers werden aangetroffen bij Harchies op 20 november en bij Duffel op 25 november. In Groningen zat er één op 22 december. **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* verbleven tot in november bij Kallo-Doel Ovl (vier) en bij Lier (zes). Bij Bussloo Gld verbleven op 4 oktober twee adulte en twee juveniele exemplaren en op 4 november nog twee adulte. Andere waarnemingen waren bij Heist op 4 oktober, bij Veurne Wvl op 17 oktober (vangst), bij Castricum op 18 (twee) en 19 oktober, bij Harchies tot tenminste 28 oktober

recente meldingen

(twee), bij Scholen A op 3 november, op Texel op 12 november en in de AW-duinen op 14 november (drie, waarvan twee vangsten). Een late **Grauwe Klauwier** *Lanius colurio* zaaide op 12 november enige verwarving in de duinen van Wassenaar Zh. **Notekrakers** *Nucifraga caryocatactes* waren op 8 december in het Pampushout FI en op 15 december bij Paterswolde D. Een **Raaf** *Corvus corax*, buiten het normale Nederlandse verspreidingsgebied, vloog op 20 december over Oud-Heusden Nb. **Roze Spreeuwen** *Sturnus roseus* waren kortstondig aanwezig op Terschelling op 1 oktober, bij Zeebrugge op 20 oktober en in een achtertuin te Helmond Nb op 23 november. **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* wa-

ren aanwezig op Schiermonnikoog op 11 oktober en op de trektelpost bij Monster Zh op 4 november. Op Terschelling werd op 11 oktober een adult mannetje **Bosgors** *Emberiza rustica* gemeld. Op 10 oktober werd een **Dwerggors** *E pusilla* gevangen in de AW-duinen, op 15 oktober vloog er één over bij Castricum en op 19 oktober verbleef er één op Texel, en op 22 oktober werd er één gemeld bij Oosterend, Terschelling. Een mannetje **Vale Woestijnvink** *Rhodopechys obsoleta* van dubieuze herkomst gaf een groep **Groenlingen** *Carduelis chloris*, **Fraters** *C flavirostris* en **Sneeuwgorzen** *Plectrophenax nivalis* op het strand van IJmuiden van 29 tot in februari wat meer fleur.

Eugène van der Burg, Vliestroom 147, 2401 VD Alphen a/d Rijn, Nederland
Ruud M van Dongen, Albertusstraat 4, 5261 AD Vught, Nederland
Gerald Driessens, Bosstraat 44, 2500 Lier, België

db actueel

Introductie In december 1989 werd de laatste Dutch Birding Nieuwsbrief uitgegeven. De consequentie hiervan was dat de snelle maandelijkse informatie over zeldzame vogels niet meer kon worden voortgezet. Dit werd zowel door de DB-redactie als door de medewerkers van de DBN als een groot gemis beschouwd. De DB-redactie zag mogelijkheden voor een beperkte voortzetting van het Nieuwsbrief-concept in de vorm van een rubriek, die nu de naam 'db actueel' draagt. De DBN medewerkers waren bereid hier hun welwillende medewerking aan te verlenen. Overigens staan wij open voor een eventuele beter naamgeving en een verdere invulling van deze rubriek.

Over de Vale Woestijnvink Op 29 december meldde Kees Mosterd een adult mannetje **Vale Woestijnvink** *Rhodopechys obsoleta*, dat zich tussen Groenlingen ophield in de duintjes naast de Zuidpier van IJmuiden Nh. Hoewel er erg lauw op de mededeling werd gereageerd, zijn er de volgende dag toch enkele tientallen mensen gaan kijken. De 'Complete checklist of the Birds of the World' (R Howard & A Moore, 1980) vermeldt dat de soort van Klein-Azië naar Noord-Pakistan trekt. Ook de **Woestijnvinken** *R githaginea* hebben in dat gebied een vergelijkbare trekbeweging. Het zou interessant zijn om te weten welke ondersoort van de Woestijnvink

al enkele malen in noord-west Europa is gemeld. De Vale Woestijnvink was tot in februari bij IJmuiden aanwezig.

Exodus naar Marokko In navolging van excursies naar Merja Zerga in de winters van 1987-88 en 1988-89 is deze winter een behoorlijke stoet vogelaars naar deze plaats afgereisd. Nederland was vertegenwoordigd door zes teams en er was één groep Belgen aanwezig. Vanaf begin november tot in januari werden er geregeld drie **Dunbekwulpen** *Numenius tenuirostris* op de gebruikelijke plaatsen in Merja Zerga waargenomen. Een van de Dunbekwulpen bleek gewond te zijn

43 Ivoormeeuw *Pagophila eburnea*, Stellendam, Zuidholland, februari 1990
(René van Rossum)

aan een poot, mogelijk te wijten aan een Franse jachtpartij.

Sneeuwhuilen!!! In de aanloop van de storm van 25 op 26 januari besloten drie groepen vogelaars om een tocht te ondernemen naar Varberg in zuid-west Zweden, waar in de voorgaande week enkele **Sneeuwhuilen** *Nyctea scandiaca* waren gezien. Eén groep liet gelukkig het onzalige plan varen om al tijdens de storm te vertrekken. Op zaterdagochtend rond 10 uur stonden alle Nederlandse vogelaars in een zonovergoten natuurgebied... naar niets te kijken. Rond 12 uur betrof zowel de lucht als de stemming, want de Sneeuwhuilen lieten wel erg lang op zich wachten. Gelukkig kon erger worden voorkomen, door de aanwezigheid van een schitterend adult mannetje **Stellers Eider** *Polysticta stelleri*. Aan het einde van de middag werd het zoeken gestaakt en de terugweg aangevaard, op weg naar Kopenhagen, om daar de volgende dag de al sinds december aanwezige **Sperweruil** *Surnia ulula* te bezoeken. Zowel de uil als de plek werd om-

schreven als 'very easy' en 'you cannot miss it'. Helaas, het liep uit op een druilerige middag in een uil-loos moeras. In de daaropvolgende week werd een Sneeuwuil opgemerkt in de noordpunt van Denemarken. Wéér vertrok men, met hetzelfde resultaat. Trekken we de lijn der verwachting door - harde wind en een verplaatsing naar het zuidwesten - dan moeten de Sneeuwhuilen nu ongeveer op Schiermonnikoog aangeland zijn...

ps Op zaterdag 24 februari konden enkele Nederlandse vogelaars eindelijk de Sneeuwuil op hun lijst bijschrijven. Het betrof een jong mannetje, dat zich al enige weken ophield in de buurt van Kopenhagen.

Ivoormeeuw bij Stellendam Drie jaar geleden (1987) bereikte ons op 9 februari het grote nieuws van de eerste **Ivoormeeuw** *Pagophila eburnea* voor Nederland, welke de stranden van Schiermonnikoog onveilig maakte. Helaas was het toen alleen voor enkele Schiermonnikoogse vogelaars gelegd om de vogel nog te gaan bekijken.

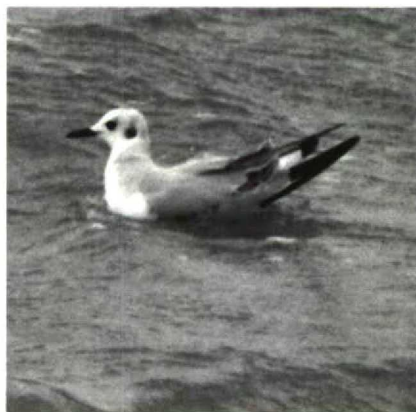

Dunbekwulp *Numenius tenuirostris*, Merja Zerga, Marokko, januari 1990
(Gerald Driessens)

Wie had durven dromen dat precies drie jaar later een tweede Ivoormeeuw zou opduiken en wel bij Stellendam Zh. De vogel werd op 9 en 10 februari al gezien, maar niet doorgelicht, zodat op 11 februari het telefoonverkeer tussen de vele vogelaars de PTT geen windeieren heeft gelegd.

Gelukkig liep het allemaal goed af en liet de

44 Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*,
Ritthem, Zeeland, februari 1990
(Arnoud B van den Berg)

vogel zich meer dan goed bekijken tijdens het resterende deel van zijn verblijf tot 19 februari. Het zal waarschijnlijk één van de meest gefotografeerde Ivoormeeuwen ter wereld zijn en misschien kunnen we op 9 februari 1993 weer van een dergelijke vogel genieten.

Kleine Kokmeeuw bij Ritthem Op 11 februari ontdekte Hans Schekkerman in de spuikom van Ritthem Z een onvolwassen **Kleine Kokmeeuw** *Larus philadelphia*. Na eerdere waarnemingen bij IJmuiden betekende dit het derde geval voor Nederland. De vogel was tot 19 februari aanwezig en veel vogelaars besloten dan ook na het bewonderen van de Ivoormeeuw door te rijden naar Ritthem om hun daglijst aan te vullen met een Kleine Kokmeeuw! Een vogelaar probeerde zelfs zoveel mogelijk meeuwensoorten op een dag te zien; hij kwam tot twaalf!

Max Berlijn
Ruud M van Dongen
Jaap D Eerdmans

BIRDQUEST

MARK BEAMAN
STEVE MADGE
NIGEL REDMAN
IAIN ROBERTSON

'First in the Field'

BIRDWATCHING HOLIDAYS 1990

ANTARCTICA, SOUTH GEORGIA & THE FALKLANDS ● ARGENTINA ● BORNEO & THE MALAY PENINSULA ● BRAZIL ● CAMEROON ● COSTA RICA ● EGYPT ● ETHIOPIA ● THE GALAPAGOS ● HONG KONG & TAIWAN ● HUNGARY ● INDONESIA ● ISRAEL ● KENYA ● MEXICO ● MOROCCO ● MOROCCO WITH A DIFFERENCE ● NEPAL ● NEW ZEALAND ● NORTHERN INDIA ● PERU ● THE PHILIPPINES ● POLAND ● RWANDA & ZAIRE ● THE SEYCHELLES, MAURITIUS & REUNION ● SIBERIA ● TANZANIA ● THAILAND ● TURKESTAN & THE CAUCASUS ● TURKEY ● VENEZUELA ● ZIMBABWE & THE OKAVANGO ●

For our brochure please contact: BIRDQUEST Ltd.,
Two Jays, Kemple End, Birdy Brow, Stonyhurst,
Lancashire BB6 9QY, England, U.K. Tel: 25486 317.

NATUUR & BOEK

specialist voor bioloog en natuurliefhebber

Een Witgatje is niet in de eerste plaats een klein beest, eerder een beest dat zich kenmerkt door een wit gatje, een witte stuit, een wit achterwerk. Waar een Witgat aan doet denken, laat zich raden: onder de tafel hou je stil, daar zat juffrouw Dikkebil; Dikkebil zo hiet ze - enzovoort, u kent het versje.

Een Goudhaan doet denken aan een goudfazant of aan Guus Geluk en het woord Goudhaantje geeft gedachtenassociaties van subtieler niveau; inderdaad ook aan een mooie jongen met veel geld en veel geluk. Als vogelnaam één van de zinvol gebruikte verkleinwoorden in onze taal: laat het ook nog een klein vogeltje wezen!

BLADKONING is onze aankondiging van vogelboeken. We mogen hopen dat ons gebruik van een megalomaan woord niet heeft geleid tot 't streven alle vogelnamen zonder verkleinend achtervoegsel ingang te doen vinden. We mogen trouwens hopen dat onze vogelboeken vaak zullen helpen een Bladkoninkje te vinden en herkennen.

De BLADKONING kent u nog niet? Die komt op verzoek.

NATUUR en BOEK Bankastraat 10 NL 2585 EN Den Haag

COSTA RICA

**THE BIRDWATCHERS' PARADISE
with 10% world's species!**

Costa Rica, a country of only 50,000 Sq Kms has more species of birds than the whole of North America! Come, experience birdwatching in safe, peaceful, democratic Costa Rica soon. Personalised birdwatching programs at Naturalist Lodges. Request brochures today!

transworld

PO BOX 7911
100K SAN JOSE
COSTA RICA

TEL 506 - 284768
FAX 506 - 281573

COSTA RICA

AMERICAN BIRDS

Published by the National Audubon Society

A yearly subscription to America's foremost birding journal includes:

Four seasonal issues *plus* the mammoth Christmas Bird Count Issue, featuring the world's largest and longest-running bird census.

Each issue features:

- Quarterly reports on bird distribution throughout the U.S., Canada, the West Indies, and the Mexican border area.
- Detailed articles on identification, rare occurrences, behavior, ecology, birding sites, distribution, centers of learning, and other important birding topics.
- Full-color photographs and illustrations, book reviews, announcements, and advertisements.

Yearly subscriptions: \$30. (US \$ only)

Write to: *AMERICAN BIRDS*
950 Third Avenue
New York, NY 10022

de Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

voor o.a. trekking, fietsen, alpinisme,
kanoën, verre reizen en natuurstudie

ook gespecialiseerd in
vogelboeken en
plantengidsen

de Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

Bergkerkplein 5, 7411 EN Deventer
open di. 1/m za. 10-18 & do. 19-21
telefoon
05700-15077

Oriental Bird Club

The Club's region of interest
embraces the entire Indian
Subcontinent, South East Asia, the
Philippines, Taiwan and much of
Indonesia and China.

It is open to all ornithologists throughout the world who share an interest in the region's birds and their conservation.

Members receive two Bulletins and a journal 'Forktail' annually, keeping them in touch with the latest developments in Oriental ornithology.

JOIN TODAY

Membership costs £9 (US \$15) per annum, or for nationals living in countries within the Oriental region £6 (US \$10) per annum.

Write for details or to join (enclosing your fee) to The Membership Secretary, Oriental Bird Club, c/o The Lodge, Sandy, Bedfordshire, SG19 2DL, United Kingdom.

Je bent een kenner...
en neemt alleen genoeg
met het allerbeste

ZEISS

PRISMAKIJKERS

**High-Tech van Zeiss voor
de Bird-watcher, zoals
de 10 x 40 B / GA T***

- Short-focus voor instelling van dichtbij
- Natuurgetrouwe kleurweergave door meervoudige coating
- Grote oculairlenzen voor het makkelijk volgen en aanzieren
- Brildragersoculairlenzen geven een volledig gezichtsveld
- Rubber bekleding, dus robuust en weerbestendig.
- 30 jaar garantie

Wilt u meer informatie over de Zeiss kijkers?

Bel 02940- 66660 of stuur deze coupon in envelop
(zonder postzegel) aan: Zeiss Nederland B.V.,
Antwoordnummer 2069, 1380 VB Weesp

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

IS DIT DE TOEKOMST VAN ANTARCTICA?

Antarctica moet onaangetast blijven en Greenpeace voert daar actie voor. Zoals altijd doen we dat zonder geweld. Maar zonder uw hulp zijn we nergens. Word daarom ook donateur van Greenpeace. Uw gift helpt ons echt enorm.

Ik help Greenpeace en word donateur. Als ik minimaal een tiende stort, krijg ik bovendien 4 x per jaar de Greenpeace kwartaalkrant. Deze bon gaat naar: Greenpeace Nederland, antwoordnummer 10734, 1000 RA Amsterdam.

Bellen mag ook: 020-261877.

GREENPEACE

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Advertentieruimte aangeboden door Dutch Briding

ZONDER UW HULP ZIJN WE NERGENS.

dutch birding

editorial address Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands

editors Arnoud van den Berg, Ruud van Dongen, Tom van der Have, André van Loon, Gerald Oreel (also editorial secretary, +31-20730710), Frank Rozendaal en Hans Schekerman; DB Actueel: Max Berlijn, Ruud van Dongen and Jaap Eerdmans

photographic editor René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Netherlands (+31-104508879)

production André van Loon (co-ordination +31-20869608) and René van Rossum (layout)

advertising JanJaap Brinkman (+31-15569353/+31-20851616) en Jaap Eerdmans

editorial assistants Eugène van der Burg, Gerald Driessens, Klaas Eigenhuis, Leo Heemskerk, Edward van IJendoorn, Karel Mauer, Hans van der Meulen en Peter de Rouw

subscriptions 1990: NLG 35 (Netherlands) or BEF 650 (Belgium) annually; NLG 45 (other countries inside Europe) and NLG 50 (countries outside Europe). Giro account (Netherlands) 41 48 343; giro account (Belgium) 000 1592468 19; bank account 54 93 32 065 of Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Accounts are in name of Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands.

For subscriptions, information and changes of address, please write to: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands.

Dutch Birding is a quarterly journal with issues in March, June, September and December. It publishes articles and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Netherlands and Belgium and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region.

Manuscripts should be typewritten with double line-spacing and wide margins on both sides. A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editorial secretary.

dutch birding association

address Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

board Paul Knolle (president), Enno Ebels (secretary), Arnold Veen (treasurer), Jan Jaap Brinkman (subscription officer); remaining officers: Arnoud van den Berg, Teus Luijendijk, Gerald Oreel, Frank Rozendaal and Kees Tiemstra

The DBA shares the responsibility for the Dutch rarities committee (c/o Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands)

travel-reports service Dirk de Moes, Croeselaan 174, 3521 CH Utrecht, Netherlands (+31-30960219)

© 1990 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

dutch birding

jaargang 12 nummer 1 maart 1990 volume 12 number 1 March 1990

artikelen

- 1 Balkankwikstaart bij Delfzijl in mei 1988 *Leo J R Boon*
- 3 Woestijntapuit bij Oud-Alblas in april 1989 *Arie Ouwerkerk*
- 5 Saxaul Sparrow in Mongolia *Michael Densley*

mystery photographs

- 9 Mystery photograph 34: Gray's Grasshopper Warbler *Frank Rozendaal*

mededelingen

- 11 Possible leucism and partial albinism in Bulwer's Petrel *C C Moore*
- 12 Red-billed Tropicbird off Portugal in August 1988 *C C Moore*
- 14 Leucistische Groenpootruiter *Adri Remeeus*
- 14 Occurrence of Yellow-legged Gull in Poland *Philippe J Dubois, Michal Skakuj & Tadeusz Stawarczyk*
- 18 Possible hybrids between Yellow and Citrine Wagtails in Israel *Hadoram Shirihi*
- 18 Witkeelgors op Griend in juni 1989 *Jan Faber*

notes on asian-pacific birds

- 20 Indian Pond Heron in Thailand in March 1989 *Peter Boesman*
- 22 A new subspecies of *Lonchura spectabilis* from Papua New Guinea *Bert Jonkers & Hans Roersma*

brieven

- 25 Amerikaanse Wintertaling in Putten bij Camperduin in april 1989 *Klaas J Eigenhuis*
- 25 Audouin's Gulls in Senegal *Philippe J Dubois*

corrigendum

27 country varia: Morocco

recensies

- 31 *The MacMillan field guide to bird identification* by A Harris, L Tucker & K Vinicombe *Klaas J Eigenhuis*
- 31 *The Atlantic Alcidae* door D N Nettleship & T R Birkhead *J (Ko) de Korte*
- 32 *Shire Natural History Series* by Shire Publications *Gerald J Oreeel*

aankondigingen

- 32 Belgian Birding Magazine; Bird migration survey in Israel in autumn of 1990; Negende veldornithologisch jaarboek van Noord-West-Vlaanderen; Porphyrio; Protect the parrots; Themanummer over Nachtzwaluw; The new approach to identification

verzoeken

- 34 Avifauna van Goeree; Colour-marked waders in eastern Mediterranean and central and eastern Europe; Zwarte Mezen-invasie in Nederland in najaar van 1989

dba-nieuws

- 35 Adreswijziging van Dutch Birding; Change of address of Dutch Birding; Dutch Birding-telefoonlijst 1990; Lijstjes en getallen; Nieuwe DBA-service: de Dutch Birding Travel-Reports Service; Pelagic trips vanuit Lauwersoog in augustus en september 1990

recent wp reports

- 37 Recent wp reports: October, November and December 1989 *Gerald J Oreeel*

recente meldingen

- 41 Recente meldingen: oktober, november en december 1989 *Eugène van der Burg, Ruud M van Dongen, Gerald Driessens & Peter W W de Rouw*

db actueel

- 50 Introductie: Over de Vale Woestijnvink; Exodus naar Marokko; Sneeuwluilen!!!; Ivoormeeuw; Kleine Kokmeeuw bij Ritthem *Max Berlijn, Ruud M van Dongen & Jaap D Erdmans*

tekening

- 52 Dunbekwulp *Numenius tenuirostris* *Gerald Driessens*